

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ—JURISPRUDENȚĂ—LEGISLAȚIUNE—ECONOMIE POLITICĂ—FINANȚE—SOCIOLOGIE

FONDATOR:
ION S. CODREANU
Avocat

DIRECTOR:
I. GR. PERIȚEANU
Avocat, fost Ministru

PRIM REDACTOR:
ALEXANDRU VELESCU
Doctor în Drept, Avocat

COMITETUL DE REDACȚIE:

Traian Alexandrescu, fost decan al Baroului de Ilfov; **Alexandru Cerban**, Profesor Universitar, Avocat; **Iosif G. Cohen** Consilier la Consiliul Legislativ, Avocat; **N. Jac Constantinescu**, Președinte la C. de Apel București; **E. Cristoforeanu** Dr. în Drept dela Roma, Avocat; **Dem. I. Dobrescu**, fost Primar General al Capitalei; **Vintilă Dongoroz**, Conferențiar universitar, Membru în Consiliul de disciplină al Baroului Ilfov; **D. Gălășescu-Pyk**, Profesor Universitar, Avocat; **G. Petrovici**, Decan al Baroului Ilfov; **C. Sipsom**, Profesor Universitar; **C. A. Stoeanovici**, Conf. univ., Membru al Consiliului Legislativ; **Gr. L. Trancu-Iași**, fost Ministru Avocat; **Hariton Udrea**, Judecător Trib. Ilfov și **Petre Vasilescu**, Profesor Universitar.

SECRETARI DE REDACȚIE:

E. C. Decusară Dr. în Drept din Paris, Directorul Statisticii Judiciare; **Ionel I. Codreanu**, Doctor în drept din Paris, Avocat

S U M A R

Răspuns la criticile aduse proiectului viitorului cod de procedură penală, de George Vrabiescu, conferențiar universitar, referent la Consiliul Legislativ;

— Obligatoritatea deciziilor fiscale ale Secțiunilor Unite ale Inaltei Curți, de George Eliescu, avocat;

— Despre acțiunea civilă rezultând din delcte (urmare), de N. Jac Constantinescu, președinte la Curtea de apel București;

— Legea lichidării datorilor agricole și urbane din 7 Aprilie 1934, de L. Teclu și I. Bartha. Recenzie de Dr. Biro Ludovic, avocat.

JURISPRUDENȚE:

— Inalta Curte de Casație și Justiție s. I: *Margareta Pușcașu cu Elena Rudișteanu*. (Partaj. Copil născut în cele 300 de zile dela moartea tatălui, Mama recăsătorită. Dacă poate fi legitimat prin căsătorie de cel de-al doilea soț. Se poate contesta această legitimitate pe cale de apărare?), cu Nota d-lui avocat Văllimărescu.

— Curtea de apel București s. II: *Nicolae Schina cu Soc. an. Banca Urbană*. (Cambie. Scadență. Schimbarea ei pentru o dată ulterioară, prin efectul legii din 18 Decembrie 1931. Când trebuie făcut protestul?);

— Curtea de apel din Montpellier: (Cheltuelile furniturii sulfatului de cupru pentru o vie sunt ele privilegiate? Soluție negativă), cu Nota d-lui magistrat Hariton Udrea.

RĂSPUNS LA CRITICILE ADUSE PROIECTULUI VIITORULUI COD DE PROCEDURĂ PENALĂ

În jurul proiectului de cod de procedură penală în tocmnit de Consiliul Legislativ și depus pe biroul Senatului s'au produs prin reviste și ziare unele critici de o violență și stil care ies din cadrul discuțiilor academice.

Fără a încerca vreo polemică, întrucât în asemenea discuțiuni polemicile nu-și pot avea locul, ținem să arătăm în rândurile ce urmează, care este valoarea reală a criticelor aduse.

În acest scop vom arăta în prezentul articol, cari au fost sursele din cari s'au inspirat autorii proiectului, care este structura și tehnica proiectului, și în sfârșit

cari sunt inovațiunile admise, arătând pe scurt rațiunea care a determinat introducerea lor în proiect.

Înainte de a purcede la aceasta și încă dela început trebuie să spunem că întreaga critică este pornită dela o idee falsă, anume aceea că proiectul codului de procedură penală este copiat după legea XXXIII maghiară din 1886. Numai astfel se explică pentru ce această critică este purtată pe un temei nu științific, ci de ordin sentimental național.

De sigur că dacă proiectul ar fi fost copiat pur și simplu după legislația maghiară, criticile ridicate ar fi întemeiate și autorii săi ar fi meritat calificativele de „lene și lipsă de patriotism” aruncate cu atâta dărnicie. Dar, repet, punctul de plecare al criticei este cu totul fals. Orice om de bună credință care ar cunoaște proiectul nu ar putea aduce o astfel de acuzațiune. Iată pentru ce :

Sursele de inspirație ale proiectului

Consiliul Legislativ, în întocmirea lucrărilor sale a ținut seamă în primul rând — cum de altminterlea era și firesc — de legislația vechiului regat din 1864. Cum însă acest cod singur nu era suficient pentru un proiect nou și modern, Consiliul a trebuit să caute izvoare și în legislațiile străine și în special în cea italiană, adică în codul din 1913 și necontestat în noul cod Rocco din 1931. Alături de aceste coduri s'au cercetat toate legile modificatoare ale codului de instrucțiune criminală francez din 1808, ce sunt peste 30 la număr. S'a cercetat de asemenea legea germană din 1879, noul cod din 1 Aprilie 1924, actualmente în vigoare în Germania, legislația belgiană, elvețiană, precum și noul cod polonez din 1929.

Cum însă pe o bună parte din teritoriul nostru funcționează încă legislațiuni diferite de legislația vechiului regat, era de datoria autorilor proiectului să cerceteze și să considere și legislația provinciilor alipite, anume codul austriac din 1874 cu modificările sale din 1918, codul maghiar din 1896 cu modificările din 1907 și 1914, precum și legislațiunea rusească care a funcționat în Basarabia până la decretul din 1919.

În afară de aceste legislațiuni, au servit ca sursă de inspirație și diferitele proiecte noi, care concretizau știința penală în ultimul ei stadiu, cum, de pildă, proiectul cehoslovac.

Sub raportul doctrinei și al tendințelor jurisprudențiale era firesc ca Consiliul Legislativ să ție seamă de diferitele deziderate exprimate de doctrina de specialitate precum și de numeroasele congrese internaționale, traducând în texte tot ce s'a crezut util și cu puțință de legiferat, *bine înțeles fiindu-se seama de posibilitățile, de nevoile și de obiceiurile poporului nostru.*

Vechiul drept românesc nu a putut servi la aproape nimic, nemai corespunzând cerințelor moderne științifice represive.

Acestea sunt prin urmare sursele de inspirație, iar nu numai codul maghiar pe care unii critici, în necunoștință de cauză, ne acuză că l'am fi copiat pur și simplu. Dacă s'au introdus unele instituțiuni ce se găsesc și în legislația maghiară, aceasta se datorește faptului că ele sunt socotite bune. Dar trebuie să precizez că în majoritatea lor, aceste instituțiuni nu sunt proprii și de origine maghiară, fiindcă ele figurează și în alte legislații, în legislații chiar de origine latină, din care în cea mai mare parte înșiși ungurii le-au luat.

Astfel, de pildă, în proiectul codului penal am reglementat amplu și pe baze științifice, *minoritatea*, care în codul nostru actual este complet neglijată. Codul maghiar a inovat încă de mult în această materie, inspirându-se din aceleași surse din care ne-am inspirat noi acum, adică din legislația franceză, engleză și altele. De sigur, că prin acest fapt legislațiile celor două state vor semăna. Dar înseamnă aceasta că noi am copiat legislația maghiară?

Cu instituțiunea „suspendării pedepselor” (Legea Beranger) pe care noi nu o avem în actualul cod, și care există de mult în legislația ungară, se pune aceeași întrebare: am luat-o dela unguri sau dela francezi?

După ce am arătat pe scurt izvoarele ce au servit la elaborarea proiectului voi trece la cea de a doua chestiune indicată la începutul articolului, anume:

Structura și tehnica proiectului

Este inexact că structura proiectului ar fi aceea a codului maghiar. Cei ce sunt de bună credință și vor să cerceteze în paralel structura proiectului nostru cu aceea a altor coduri sau proiecte, pot ușor constata că proiectul a menținut structura codului din 1864, adică structura codului francez. S'a menținut prin urmare firul normal evolutiv al desfășurării procesului.

Din punct de vedere al repartiției materiei arăt că într-o primă carte proiectul conține dispozițiunile generale reglementându-le mai amplu decât cum se găsesc reglementate în actul cod. Este firesc ca această carte să cuprindă toate dispozițiunile cu caracter general ce pot fi întâlnite în tot cursul procesului penal, aceasta spre a evita frecvențele repetiri și spre a da un sediu materiei. Astfel ele pot fi cu ușurință găsite și la îndemâna practicienilor.

În cărțile II, III și IV s'au înscris textele referitoare la mersul procesului penal, urmând firul evolutiv al desfășurării sale, întocmai ca în actualul cod, adică primele cercetări, urmărirea, instrucția, judecata și căile de atac.

Cartea V-a se ocupă cum este și logic de executarea hotărârilor iar cartea VI-a de procedurile speciale.

Această împărțire a materiei fiind firească o găsim în diferite coduri și proiecte. Dacă deschidem ultimul cod de procedură penală italian Rocco din 1931 ce a jucat un rol important în elaborarea proiectului gă-

sim aceeași tehnică. Dacă ungurii prin legea lor procedurală nr. XXXIII din 1896 au găsit necesar să urmeze aceeași cale, singură de altminterlea logică și cerută de doctrină, aceasta nu înseamnă ca noi să părăsim o tehnică bună pentru simplul fapt că ea este adoptată și de legislația unui popor fost inamicul nostru.

Tot sub latura tehnică, proiectul este viu criticat pe motivul că el ar conține prea multe articole lungi și prolixes și că prin aceasta autorii au „căutat să prevadă totul... chiar lucruri care se înțeleg dela sine”¹⁾.

La această observațiune ne vedem obligați să facem o precizare și o reamintire.

Noi socotim că 689 de articole cât are proiectul român, nu sunt prea multe pentru un cod de procedură penală modern și complet, dacă ținem seamă că proiectul cuprinde toate materiile ce până în prezent sunt reglementate prin legi speciale, și care prin importanța lor urmau să fie înscrise în cod, precum și toate procedurile speciale cum de pildă procedura în materie de minoritate, reabilitare, cazier judiciar și altele. De altminterlea credem că este suficient să cităm codul ultim de procedură penală italian din 1931, considerat până în prezent ca unul dintre cele mai bune, ce conține 675 articole adică numai cu 14 articole mai puțin, fără a cuprinde, spre deosebire de proiectul nostru, și materia Curților cu Jurați ce formează o lege aparte.

În ceea ce privește a doua parte a criticei este necesar să reamintim că dreptul penal este de strictă interpretare și prin urmare că textele sale trebuiesc redactate în mod precis și complet.

Deși suntem învinuiți că am fi făcut un exces de complectări și precizări prin texte, pe motivul că „am prevăzut lucruri ce se înțeleg dela sine” citind criticile, constatăm că tot nu am „prevăzut” suficient. Spre a arăta acest lucru vom lua câteva pilde, din care se vede că chiar lucruri ce ar trebui înțelese dela sine nu sunt înțelese.

Astfel art. 82 alin. IV relativ la citații edictă: „*În cazul când niciuna din aceste împrejurări nu există, citația se va afișa la ușa instanței de judecător și la primăria locului unde s'a comis infracțiunea*”.

Iată cum acest text a fost înțeles de unul din critici²⁾. Reproducem: „*Articolul 82 alin. IV ordonă că afișarea citației la ușa instanței să se facă de judecător personal, ceea ce înseamnă că dela această importantă atribuțiune este exclus supleantul, grefierul, impiegatul etc., rezervați, misterios de proiect unor alte atribuțiuni*”.

Este de necrezut, chiar în ipoteza că textul n'ar fi fost destul de clar, ca cineva să-și închipuiască că legiuitorul a înțeles să oblige *personal* pe judecător să lipească cu cocă o citație pe ușă!

Credem că cititorii acestui articol sunt de acord cu noi să vadă că textul trebuia mai complet redactat menționându-se anume că judecătorul *va da ordin* să se îndeplinească o atare procedură, căci dacă o asemenea interpretare este posibilă la un magistrat cu pretinsă experiență, ce interpretări pot da începătorii?

Dar să mai dăm o pildă că „lucruri care se înțeleg dela sine” nu se înțeleg cu toate acestea.

1) G. P. Docan: Proiectul procedurii penale, *Curierul Judiciar* nr. 9 din 24 Februarie 1935, pag. 132.

2) V. M. Teodorescu, Prim-președinte Trib. Timiș-Torontal Proiectul de procedură penală, constatări și reflexiuni, *Curierul Judiciar* nr. 12 din 17 Martie 1935, p. 180 rând 24 și următoarele

Astfel art. 89 alin. 7 relativ și el tot la citații edictă: „Dacă persoanele prevăzute mai sus lipsesc, funcționarul va fi afișat citația pe casa domiciliului celui citat cât și la primărie în comunele rurale, iar la comisarul de poliție respectiv în comunele urbane, constatând aceste împrejurări pînă într-un proces-verbal care se va încheia față cu comisarul, în comunele urbane sau cu notarul în comunele rurale”.

Iată cum interpretează același critic acest articol care are ca principal scop să ferească pe inculpați de a fi judecați în lipsă. Reproducem: „... art. 84 alin. 7 statuiază că citația — care, firește, este unică, adică una singură — să fie afișată atât la domiciliul acuzatului, cât și la primăria sau comisariatul respectiv, ceea ce evident, va conduce sau la călcarea textului sau la redactarea tuturilor citațiilor în dublu exemplar original” 3).

Ne surprinde această interpretare căci în practica de toate zilele este știut că după original se pot face copii. De altmintearea pentru astfel de publicațiuni nu se întrebuintează decât copii. Iată pentru ce socotim că chiar „lucruri ce se înțeleg dela sine” trebuie precizate în text. Ne întrebăm ce ar fi zis critica, dacă am fi întrebuițat și noi expresiunea: „care firește este unică, adică una singură”.

Exemplele de mai sus le-am dat spre a arăta valoarea interpretărilor și seriosul criticelor aduse proiectului. Am putea cita o serie de astfel de cazuri interesante, dar pe cele citate le socotim suficiente.

Inovațiile admise de proiect

Dacă am arătat că structura proiectului nu a suferit modificări în raport cu codul actual în vigoare, au fost însă introduse câteva instituțiuni noi în scopul de a garanta cât mai bine libertatea individuală, apărarea în faza de instrucție, o judecată promptă și cât se poate mai independentă și adecvată justiției.

Proiectul a menținut sistemul procedural mixt, adică inchizitorial, în faza de instrucție și acuzatorial în faza de judecată.

El a fost alcătuit astfel încât să nu mai fie socotit ca o lege de excepție grefată pe legea procedurală civilă ci o lege de sine stătătoare. Bazele fundamentale ale proiectului sunt făurite în concepția școlii neo-clasice.

Pentru a garanta cât mai mult libertatea individuală, proiectul a separat primele cercetări, urmărirea, instrucția și judecata. A făcut acest lucru nu dintr-un spirit de a copia procedura ardeleană, ci din voința, repet, de a garanta libertatea individuală.

Incontestabil că dacă fiecare din aceste atribute vor fi exercitate de organe diferite, se va naște un control reciproc care nu poate decât servi scopul urmărit. Prin urmare, în viitor primele cercetări vor fi făcute de un corp tehnic de poliție judiciară, ministerul public va rămâne un organ pur și simplu de urmărire fără a mai fi ofițer de poliție judiciară, iar judecătorul de instrucție, numai organ de instrucție. Separațiunea între cercetări și instrucție pe de o parte și urmărire pe de alta, cerută de o însemnată parte din doctrină, se impunea deoarece judecătorul de instrucție ce este și dănsul un om suferă în majoritatea cazurilor, tocmai din cauza instrucțiunii și probelor ce le-a adunat, o puternică înclinațiune spre acuzare.

S'a adus de asemenea acuzatiunea că s'au enumă-

rat în proicet, într'un mod limitativ, cazurile când cei invinuiți pot fi reținuți sau arestați.

Prin această nouă dispozițiune autorii proiectului au avut să îngrădească atotputernicia judecătorului de instrucție, intrându-se astfel în cadrul textului nostru constituțional care garantează libertatea individuală.

O altă instituțiune care a suferit critici severe este *Camera de acuzare* de pe lângă tribunal, introdusă în proiect în scopul de a separa actele de instrucțiune de decizia ce urmează a se da.

Bine înțeles că motivul principal al criticii este acela că ea ar fi luată din legislația ungară. Realitatea este însă altă.

Camera de acuzare există astăzi în Belgia, în unele cantoane din Elveția, în Germania și Ungaria, țări în care a dat rezultate foarte bune. Trebuie să reamintim de asemenea că această instituție a trăit în Franța sub denumirea de „Chambre du conseil”, fiind introdusă în codul din 1808. Ea a fost înlăturată din legislația franceză în 1856 din cauza unei defecțiuni de organizare judecătorească, anume că, judecătorul care instruia intra în compunerea camerei, ceea ce determina o influență directă a acestui magistrat asupra celorlalți magistrați.

Azi în Franța doctrina cere reintroducerea ei. Astfel, printre alți autori, Morisot-Tibaut, într'o lucrare intitulată „De l'instruction preparatoire” premiată de Academia franceză, conchide: „...De sorte que la suppression de la Chambre du conseil fut un mal”. În același sens s'a pronunțat o bună parte din doctrina franceză reprezentată prin oameni de o autoritate necontestată. Astfel d-nii I. A. Roux, profesor la facultatea din Strasbourg, actualmente Consilier la Înalta Curte de Casație franceză și secretar general al comisiunii de întocmirea noilor coduri represive, într'o conferință ținută în 1928 la Uniunea belgiană de drept penal spune: „...il faut en revenir, en l'améliorant, à la solution d'avant 1856, c'est-à-dire rétablir la Chambre du conseil, que nous avons eu le tort de supprimer et que vous (Belgienii) avez eu la sagesse de conserver”.

Trebuie să semnalăm că în 1879 a fost depus în Franța pe biroul parlamentului un proiect de lege (Dufaur) care conchidea la restabilirea camerei de Consiliu.

Am insistat mai mult asupra acestei instituțiuni spre a învedera cât de superficială este critica celor ce au atacat *Camera de acuzare* pe motivul că ea este de origine maghiară. De sigur că acest atac este datorit faptului că criticii n'au știut adevărata ei origină socotind că dacă se găsește în legislația maghiară ea trebuie să fie neapărat proprie acestei legislațiuni.

Intrucât spațiul nu ne permite să analizăm și criticile purtate asupra celorlalte instituțiuni introduse, critici tot atât de puțin înemeiate, ne vom opri pe scurt asupra principiului „imediateții” pe care criticii noștri au crezut, pentru motivele mai sus arătate, că l'am copiat din legislația maghiară. Pentru acest fapt Consiliul Legislativ a fost acuzat de lipsă de patriotism.

Fără a intra într'o discuție de ordin juridic, dar recunoscând că critica științifică nu numai că este liberă dar e chiar necesară, ținem să arătăm că acest principiu, care cere ca sentința să fie pronunțată de aceiași judecători ce au luat parte la desbaterea procesului și care se impune ca o consecință logică a ideii de judecată prin intimă convingere, nu este un principiu ce aparține concepțiunii juridice maghiare.

În realitate, el este de concepțiune franceză căci îl găsim concretizat în legea din 20 Aprilie 1810 al cărei art. 7 edictă: *Les arrêts... qui ont été rendus par des juges qui n'ont pas assistés à toutes les audiences de la cause... seront déclarés nuls*“.

Doctrina franceză în majoritatea ei aprobă acest principiu (*Garraud: Instruction criminelle*, tome III, nr. 1238, p. 575).

Dacă principiul „imediatei“ există și în legislația maghiară aceasta înseamnă că ungurii l'au luat și ei, fie din legislația franceză, fie din vreo altă legislație. Bun sau rău, sub acest raport discuția este liberă. Dar a spune că l'am copiat din legislația ungară, înseamnă o regretabilă insuficiență de cunoștințe.

Iată prin urmare la ce se reduce o critică neîntemeiată pe date științifice. Este trist că pe astfel de căi se urmărește discreditarea unei opere la care au lucrat toți specialiștii țării timp de atâția ani, dominați de un simț patriotic pe care niciun fapt nu-l îndreptățește să fie învăluit de suspiciune.

* * *

Din rândurile de mai sus, socotim că s'a putut învedera sursele ce au servit la întocmirea proiectului, structura și tehnica sa, precum și unele din principalele inovațiuni aduse. Socotim de asemenea că am putut arăta că spiritul întregului cod a rămas profund latin, căci într-o astfel de concepție a fost elaborat.

În ceea ce privește noile instituțiuni introduse în proiect, care au fost criticate cu atâta violență pe motivul că ar fi luate din dreptul maghiar, critica se datorește după cum am arătat faptului că aceste instituțiuni se află introduse și în codul ungar. De sigur că dacă s'ar fi procedat cu mai multă atenție s'ar fi putut ușor vedea că toate aceste instituțiuni, socotite ca maghiare, n'au în realitate această calitate, întrucât ele ființează sau au ființat încă de mult în țări de aceeași origină cu noi.

Dacă aceasta este situația de fapt, ținem însă să arătăm, că în ceea ce ne privește, noi socotim că atunci când este vorba de o operă de legiferare, în primul rând trebuie ținut în seamă superioritatea instituțiunei, și dacă instituția este într'adevăr superioară ea nu trebuie înlăturată pentru simplu motiv că și are obârșia într-o țară care nu ne este simpatică sau cu care am fost în războiu.

Această concepțiune domnește de altminteralea în toate domeniile științifice, fiindcă în astfel de domenii nu se pot impune granițe cu atâta ușurință.

O metodă bună medicală sau o descoperire importantă în domeniul medicinei, dacă a fost săvârșită la Berlin, nu există nicio rațiune ca ea să fie oprită la granița franceză. Credem că acest adevăr este eșit de mult din domeniul discuțiilor.

În ceea ce privește concepțiunea ce prezidează în elaborarea noilor coduri și în special în elaborarea codurilor penale, ce au avut loc, ca o consecință a schimbărilor politice suferite de statele europene în urma ultimului războiu, se observă o manifestă tendință spre o unificare internațională, adică spre un tip standard de drept. În consecință, toate instituțiunile mai importante vor exista în egală măsură în toate noile legislațiuni.

La această operă se lucrează încă de mult în congrese internaționale, și în ultimul timp în comisuniile internaționale de unificare a dreptului penal. De alt-

mintrelea regionalismul care a dominat atâta vreme spiritul dreptului și care determina, ca pe același teritoriu național să existe, după regiuni, drepturi diferite, este pe cale de dispariție. În locul lui a apărut un nou spirit, spiritul de universalitate al dreptului represiv, ce se găsește deja concretizat în dispozițiuni legale impuse de Liga Națiunilor, prin care s'au creat infracțiunile cu caracter universal.

Acestea zise, înainte de a încheia, trebuie să arătăm că Consiliul Legislativ în tot timpul elaborării proiectelor a primit cu cea mai mare bunăvoință observațiunile judicioase ce s'au format în jurul proiectului, și că a înțeles să discute problemele întotdeauna într-o lumină științifică necesară unor astfel de discuțiuni. Este bine de asemenea să se știe că ceea ce a predominat în special Consiliul Legislativ a fost grija permanentă de a da țării un cod care să fie la înălțimea științifică demnă de un cod nou și care în același timp să poarte și un caracter național, în măsura în care știința dreptului penal îngăduie acest lucru.

GEORGE VRĂBIESCU

Conferențiar la Universitatea din București
Referent titular la Consiliul Legislativ

OBLIGATIVITATEA DECIZIILOR FISCALE ale Secțiunilor Unite ale Inaltei Curți

În numărul 1 din 1935 al revistei *Curierul Judiciar*, am publicat un articol privitor la forța obligatorie a deciziunilor Inaltei Curți de Casație și condițiile legale ale schimbării jurisprudenței înaltei Curți. Preconizam adoptarea în toate materiile a soluțiunii din legea de organizare judecătorească și legea contribuțiunilor directe, și anume art. 2 din prima lege și art. 85 din ultima, care prevăd caracterul obligatoriu pentru toate instanțele, al interpretărilor Secțiunilor Unite ale Inaltei Curți de Casație Română, pe timp de 5 ani dela darea deciziei de interpretarea textului legal fiscal.

Subliniam în acel articol faptul că acele texte sunt și astăzi în vigoare și îmi exprimam mirarea că legiuitorul n'a avut scrupule de ordin constituțional să le edicteze, deși a refuzat aceeași soluție în orice altă materie, fapt rezultând din dezbaterile legii Curții de Casație din 1925.

Ceream legiferarea pentru toate materiile a opozabilității *erga omnes* și obligativității pentru toate instanțele, pentru anume durată de timp (5 sau 10 ani), a interpretărilor date de Inalta Curte de Casație Secțiunile Unite.

În discursul de deschidere de an al d-lui procuror general al Inaltei Curți de Casație, d. Vișoreanu, se aduc laude sistemului procedural românesc al autorității relative a lucrului judecat al oricăror hotărâri judecătorești, inclusiv acele ale Secțiunilor Unite ale Inaltei Curți de Casație. Cum d-sa este unul din exponenții cei mai autorizați și cu autoritate ai doctrinei supremei instanțe, șansele adoptării soluțiunei preconizate de mine, față mai ales de dificultățile de ordin constituțional apar reduse la zero.

Sunt surprins însă de faptul că se încearcă înlăturarea obligativității deciziunilor Secțiunilor Unite ale înaltei Curți și în materia în care există texte legale, categorice, adică în materie fiscală.

Într'adevăr, recent în revistele de drept s'a publicat deciziunea 44 din 15 Noemvrie 1934 a Secțiunilor U-

nite ale Inaltei Curți de Casație prin care, ascultându-se concluziunile d-lui procuror general C. Viforeanu, s'a decis că art. 2 alin. 7 din legea de organizare judecătorească din 14 Aprilie 1925 este abrogat și deci devine fără interes discutarea constituționalității acelui text cerută de recurent, care susținea neconstituționalitatea acelui articol care declară obligatorii pentru toate instanțele, deciziile fiscale ale Secțiunilor Unite ale înaltei Curți.

Este exact că recurentul a făcut eroarea să-și întemeieze recursul său numai pe dispozițiunile art. 2 din sursele de organizare judecătorească, uitând să invoce și dispozițiunile similare din art. 85 din legea contribuțiilor directe.

Pentru înlăturarea oricărei confuziuni, cred necesar să dovedesc că și astăzi, cu tot textul actual al legii de organizare a Inaltei Curți de Casație, deciziunile fiscale ale Inaltei Curți de Casație Secțiuni Unite, sunt obligatorii pe timp de 5 ani pentru toate instanțele, așa încât Secțiunile Unite ale supremei instanțe vor fi silit să examineze constituționalitatea acestei măsuri legislative, imediat ce vreun interesat va supune examinării ei art. 85 din legea contribuțiilor directe.

Legea Curții de Casație este din 20 Decembrie 1925, și a suferit însemnate modificări în Martie 1932, în special în ce privește art. 21 privitor la atribuțiunile d-lui procuror general, sau mai exact prerogativele sale.

Deci această lege se poate susține că a abrogat art. 2 din legea de organizare judecătorească din 14 Aprilie 1925, care prevedea caracterul obligatoriu al deciziunilor Secțiunilor Unite ale înaltei Curți, date în materie fiscală. Acea abrogare ar rezulta din dezbaterile parlamentare ce au avut loc la 1925 și 1932, la redactarea art. 21 privitor la atribuțiunile și prerogativele d-lui procuror general, fiindcă propunându-se redactarea unui text care să declare forța obligatorie a interpretărilor Secțiunilor Unite în materie fiscală, s'a arătat că se aduce modificare textului art. 2 din legea de organizare judecătorească.

La 18 Martie 1933 însă, s'a promulgat legea pentru modificarea legii contribuțiilor directe și anume, s'a adus art. 85 însemnată modificare cuprinsă în următorul alineat: „în caz de contrarietate între deciziunile aceleiași Curți sau ale secțiunilor aceleiași Curți, ale tribunalelor sau secțiunilor aceluiași tribunal, ale mai multor Curți sau mai multe tribunale, în materie fiscală, procurorul general de pe lângă Inalta Curte de Casație va deduce, din oficiu, sau la cererea Ministerului de Finanțe, chestiunea de principiu înaintea Curții de Casație Secțiuni Unite, spre a stabili unitate de interpretare a legii. Această interpretare devine obligatorie timp de 5 ani pentru toate instanțele și ea nu poate avea nici o influență asupra deciziunilor care au provocat-o“.

Acest art. 85 are apraape aceeași redacțiune ca art. 2 din legea de organizare judecătorească din 14 Aprilie 1925, cu singura deosebire că se limitează la 5 ani forța obligatorie a acelor interpretări.

Subliniez faptul că deși textul analizat face parte din legea contribuțiilor directe, este incontestabil, față de redacțiunea sa cu caracter cu totul general (textul vorbește de „materie fiscală“), că dispozițiunea sa se aplică în orice materie fiscală, iar nu numai în materie de contribuțiuni directe. De altfel doctrina și jurisprudența au tendința să se fixeze în sensul că

dispozițiunile legii contribuțiilor directe constituie dreptul comun fiscal ori de câte ori o lege fiscală specială nu conține norme speciale derogatorii.

În concluziune, suntem mulțumiți că în afară de forța morală a deciziunilor Secțiunilor Unite ale supremei instanțe, putem constata în starea actuală a textelor legale și o forță legală obligatorie a lor pe timp de 5 ani dela pronunțarea lor. Este o garanție pentru cetățeni că li se vor aplica aceleași soluțiuni în cazuri similare în materia aceasta atât de delicată, cum este materia fiscală, în care orice diferență de tratament, jignește și revoltă, constituind pentru ideea de dreptate un grav pericol.

G. ELIESCU
Avocat, Câmpina

DESPRE ACȚIUNEA CIVILĂ REZULTÂND DIN DELICTE *)

(Urmare)

Achitare. — Efectul achitării la prima instanță asupra acțiunii civile

Chestiunea efectului achitării sub latura penală asupra acțiunii civile, este controversată în actualul cod (*Tanoviceanu-Dongoroz IV*, p. 342).

În caz de achitare a inculpatului la prima instanță, partea civilă are dreptul de a apela și a cere despăgubiri în apel?

Partea civilă are dreptul de a face apel chiar în caz de achitare și în lipsa oricărui apel al ministerului public, cu rezerva restricției ca apelul său să se limiteze la interesele sale civile.

Dreptul de apel al părții civile în materie corecțională este absolut și general și oricare ar fi sentința dela prima instanță chiar dacă inculpatul a fost achitat și procurorul n'a făcut apel, partea civilă are dreptul de a face apel spre a stabili înaintea Curții existența delictului care este baza legală a cererii sale de despăgubire (art. 169 și 197 pr. pen. (C. Ap. Buc., *Dreptul* 63, 1906).

Art. 11 pr. pen. prevede în adevăr că hotărîrea achitătoare închide părții civile orice drum de judecată înaintea tribunalelor civile.

De aci s'a dedus, după unii, că apelul părții civile e inadmisibil pe motiv că acțiunea publică s'a stins definitiv prin neapelarea hotărîrii achitătoare în termen de către Ministerul public.

Când instanțele penale constată că nu există fapt penal, dispăre baza legală a condamnării la daune (Curtea de apel București s. II-a, dec. pen. nr. 249 din 24 Mai 1927).

Spre a putea fi cineva condamnat la despăgubiri pentru un fapt al său, ce a putut să producă altuia un prejudiciu, trebuie ca acel fapt să-i fie lui imputabil ca o greșeală.

Din acest principiu rezultă că în caz de nu există delict penal imputat inculpatului, partea civilă nu poate fi admisă a-i cere condamnarea la da-

*) Vezi *Curierul Judiciar* nr. 7, 8, 9, 10 și 11 din 10, 17, 24 Februarie și 3 și 11 Martie 1935.

une, deoarece potrivit art. 2, 3 și 11 proc. penală, instanțele corecționale nu au căderea de a acorda părții vătămate, decât despăgubirile ce i s'ar fi cauzat prin comiterea unei infracțiuni la legea penală, astfel, atâta vreme cât delictul nu există. această împrejurare face să dispară cu totul baza legală pe care s'ar putea întemeia o condamnățiune la daune.

Chiar și Curtea de Casație a decis altădată că prin efectul achitării autorului delictului, instanța penală devine incompetentă a mai statua asupra acțiunii civile (Bul. Cas. 1913, p. 1659; Cas. II, *Jurisprudența Generală* 1927, speța 268).

Asemenea prin deciziunea nr. 8776 din 5 Nov. 1928 (*Jurisprudența Generală* 1929, speța 48) Curtea de Casație declarase inadmisibil apelul părții civile într-o cauză în care inculpatul fusese achitat de prima instanță (*Curierul Judiciar* 56 și 74. 1907; 38 și 52 1909; 43. 1912; 1, 15 și 73. 1913; 67. 1914).

În realitate, conform art. 11 pr. pen., hotărîrea achitătoare închide părții civile orice drum de judecată înaintea tribunalelor civile, iar nu și celor penale. Acest text oprește accesul la instanța civilă, consacrand maxima *electa una via* dar nu ridică dreptul părții civile care s'a adresat instanței penale, puțința de a-și valorifica până la capăt înaintea instanței penale, pretențiunile sale. Tocmai pentru că art. 11 închide accesul la instanța civilă în caz de achitare, trebuie a se permite părții civile să facă apel la instanța penală și a se cerceta dacă faptul există în materialitatea lui și dacă conform art. 998 a cauzat vreun prejudiciu.

Dacă tribunalul a achitat pe inculpat, partea civilă face apel la instanța penală pentru a cere reparații civile, cari nu atârnă de achitare. Procesul se judecă pentru partea civilă conform principiului celor două grade de jurisdicție, chiar în caz de achitare.

Astăzi, suprema instanță a revenit însă asupra jurisprudenței de până acum, consacrand dreptul părții civile de a apela și obține despăgubiri în instanța de apel, chiar când acțiunea publică s'a stins la prima instanță (Cas. II, decizia 246 din 20 Ianuarie 1930, *Jurisprudența Generală*, speța 341 și decizia 4813 din 25 Iunie 1929).

Este de principiu, după cum rezultă în art. 1, 3, 4, 6, 8 și 10 cod. proc. penală, că orice infracțiune la legea penală dă naștere la o acțiune publică și poate produce și una privată care are de scop repararea daunelor cauzate. Acțiunea privată se poate urmări fideodată cu cea publică și înaintea acelorasi judecatori, fie pe cale civilă și, în materie corecțională, în caz de achitare inculpatul nu poate fi condamnat la daune.

Însă, dacă este adevărat că în caz de achitare inculpatul nu poate fi obligat la plată de daune, acest cuvânt „achitare”, nu poate fi luat decât în

sensul astfel cum a fost înțeles și determinat de legiutor prin art. 10 alin. 3 proc. penală, adică numai în cazul în care faptul imputat nu a avut loc, sau el nu a fost comis de inculpat, deoarece numai în asemenea cazuri, neexistând fapt sau nefiind comis de inculpat, acesta nu poate fi ținut după lege la daune.

Dacă însă faptul a fost comis, dar inculpatul nu poate fi condamnat la pedeapsă din cauza lipsei unuia din elementele constitutive ale infracțiunii, în acest caz inculpatul nu poate fi apărât de repararea prejudiciului ce ar rezulta din săvârșirea materială a faptului, căci atunci urmează a-și avea aplicațiunea art. 998 și 999 din codul civil potrivit cărora oricine cauzează altuia un prejudiciu printr-o faptă a sa, chiar comisă prin neglijență sau imprudență, este dator a-l repara; așa că dispozițiunea art. 11 ultimul aliniat, după care hotărîrea achitătoare închide părții civile orice drum de judecată înaintea tribunalelor civile, se referă la achitarea numai în cele două cazuri prevăzute de art. 10 alin. 3 cod. proc. penală.

Din moment ce partea vătămată s'a constituit parte civilă înaintea instanței corecționale, conform art. 8 proc. penală și și-a ales această cale, instanța represivă este competentă a se pronunța și asupra despăgubirilor, fie în caz de absolvire sau condamnare, fie în caz de achitare în condițiunile mai sus precizate (Cas. II).

Tot asemenea s'a pronunțat Curtea de apel din Craiova.

Acțiunea privată, avându-și o existență proprie, trebuie să beneficieze de gradele de jurisdicție, ce se cuvin în genere oricărei acțiuni, căreia legea nu-i interzice formal al doilea grad de jurisdicție.

Prin urmare, nu se poate vorbi de lucru judecat, în situațiunea în care acțiunea privată izvorită dintr'un fapt penal, nu a fost definitiv judecată: chiar dacă acțiunea penală a luat sfârșit prin achitarea inculpatului (C. Apel Craiova II, 9 Febr. 1929).

Este drept și logic a se admite părții civile a cere dela instanța superioară admiterea pretențiilor sale. Prin aceasta nu se violează autoritatea lucrului judecat în penal dedus din neapelarea de parchet a hotărîrii achitătoare, fiindcă exercitiul acțiunii publice este guvernat de principiul oportunității fără a implica recunoașterea absolută a nevinovăției inculpatului (v. *Dongoroz, Jurisprudența Generală* pag. 267 din 1930).

Atunci când prima instanță achită și parchetul nu face apel, sentința are autoritate de lucru judecat numai față de Ministerul public, în sensul că nu se mai poate aplica inculpatului nici o penalitate. Față de partea civilă, sentința achitătoare nu poate constitui lucru judecat fiindcă acțiunea civilă este distinctă de cea penală și nici un text nu o oprește de a parcurge toate gradele instanțelor corecționale (*Curierul Judiciar* p. 163 din 1903).

Achitarea unui inculpat minor pentru lipsa de discernământ, pe temeiul art. 62 c. pen. nu-i ridică responsabilitatea civilă rezultată din art. 198 și 999 c. civ. (*Jurispr. Rom.* 12. 1919).

A se vedea *Petit Eugen*, Influența lucrului judecat în penal asupra civilului (Notă la dec. Cas. civ. fr., 14 Ianuarie 1925, *Jurisprudența Generală*, anul III, nr. 17, pag. 516), care expune cele două păreri extreme, susținute în doctrina franceză de către Toullier și Merlin, și sistemul intermediar la care au aderat și regretații Tanoviceanu (proc. pen. nr. 966) și Alexandresco (tom. VII, pag. 655 a Comentariilor), sistem care a fost acceptat, încă din 1917, de Înalta Curte, după care, achitarea în penal, pentru motivul că faptul nu întrunește elementele cerute de lege, nu formează autoritate de lucru judecat asupra civilului.

La Curtea cu jurați conform art. 381 pr. pen., chiar în caz de achitare se pot acorda despăgubiri civile.

Quid în caz de achitare în materie corecțională? După unii, art. 381 cod. pr. pen. completează cu art. 11 din acelaș cod. Instanța penală după achitare poate acorda despăgubiri civile (*Tanovicenu-Dongoroz IV*, p. 357).

Când tribunalul pronunță achitarea, dânsul nu mai poate acorda despăgubiri civile, căci dispoziția excepțională din art. 381 pr. pen. pentru Curtea cu jurați nu se aplică prin interpretare și la tribunalele corecționale (Cas. II, *Curierul Judiciar*, 6, 1907; *Dreptul* 5. 1906).

Chiar în urma achitării, Curtea cu jurați poate te condamna pe acuzatul achitat la despăgubiri civile, deoarece ea nu judecă pe cel achitat decât ca autor material al faptului, abstracțiune făcând de intenția criminală, fiind destul a se recunoaște existența unei culpe, deosebit de crima înlăturată prin verdict (Cas. II, Bul. pag. 1290 din 1891).

Spre deosebire de Curțile cu jurați instanțele corecționale nu au competența de a judeca cererile de despăgubiri pentru reparația daunelor, ce partea civilă ar pretinde că i s'a cauzat printr'un delict, când ele declară că faptul nu intră în prevederile legii penale.

Când juriul a răspuns negativ la chestiunea de a se ști dacă o lovire cu voință a cauzat moartea, această declarațiune nu se opune la condamnarea acuzatului la daune interese pentru omucidere involuntară (*Rec. des Somm.* 2. 1929). Verdictul negativ al juraților exclude numai criminalitatea faptului nu și materialitatea lui, ce poate fi reținută ca bază a răspunderii civile conf. art. 998 c. civ. (Cas. II nr. 2080 din 1934).

În noul proiect de procedură penală s'a prevăzut principiul că instanțele represive pot pronunța condamnarea la daune, chiar dacă au pronunțat achitarea sub latura penală (Expunerea de motive).

Autoritatea de lucru judecat

Autoritatea de lucru judecat poate deriva fie din deciziile jurisdicțiilor de instrucție, fie din cele ale jurisdicțiilor de judecată.

Excepția lucrului judecat trebuie să fie examinată înaintea oricărei chestiuni de formă sau de fond, fiindcă ea are de scop a se declara acțiunea stinsă. Ea poate fi ridicată din oficiu fiind de ordine publică (*D. Alexandresco*, VII, p. 455, 630, 631 și 634).

Când ca urmare a unei ciocniri între două automobile, conductorul uneia din ele a fost condamnat pentru răniri prin imprudență printr'o sentință care constată că totuși responsabilitatea sa e atenuată prin culpa conductorului celuilalt automobil, primul acționat în urmă pentru daune la jurisdicția civilă, nu poate fi exonerat de orice responsabilitate pe motiv că accidentul ar fi cauzat numai din culpa celui de al doilea, întrucât se opune autoritatea *erga omnes* a hotărârii penale (*Rec. des Somm.* 6. 1928).

Autoritatea lucrului judecat a jurisdicțiilor de instrucție în penal

Deciziile emenate dela jurisdicțiile de instrucție, Camera de punere sub acuzare și judecătorul de instrucție, au autoritate de lucru judecat, când termină o procedură începută.

Conform art. 383 pr. pen., orice persoană achitată după lege, nu va mai putea fi apucată sau acuzată pentru acelaș fapt.

Cuvântul „achitat” este general în sens de achitat sau condamnat (*D. Alexandresco* VII, p. 584).

Deși textul se ocupă de Curtea cu jurați, se decide însă că el se aplică tuturor ordonanțelor de neurmărire și deciziilor Camerii.

În materia jurisdicției de instrucție, autoritatea lucrului judecat e cu totul provizorie și condițională.

Conform art. 241 pr. pen., deciziile sau ordonanțele de neurmărire *non lieu* au autoritate de lucru judecat.

Ele opresc o nouă urmărire (art. 242 pr. pen.).

Dar această autoritate suferă o distincție după cum ordonanța sau decizia este dată în fapt sau în drept.

Ordonanțele și deciziile cari pronunță neurmărirea pe considerațiuni de drept, au o autoritate de lucru judecat mai întinsă de cât cele motivate în fapt. Ele sunt *relativ irrevocabile* pentru instanțele de instrucție și *absolute* pentru instanțele penale de fond, cât timp nu au fost retractate în urmă unei redeschideri de instrucție (*Tanoviceanu-Dongoroz*, V, pag. 717; art. 241 pr. pen.).

Motivarea în drept este atunci când este bazată

pe autoritate de lucru judecat, prescripție, amnistie.

Deciziile și ordonanțele de neurmărire motivate în fapt, au autoritate de lucru judecat, în sensul că inculpatul nu mai poate fi trimis în judecată pentru același fapt.

În materie criminală autoritatea de lucru judecat nu o au decât hotărârile jurisdicțiunilor de judecată care sunt definitive și statuează asupra fondului acțiunii publice.

Nu au autoritate de lucru judecat ordonanțele de neurmărire date de judecătorul de instrucție, care sunt provizorii și revocabile în caz de dovezi noi și o atare deciziune ori care ar fi motivele în fapt, nu poate exercita nici o influență asupra acțiunii civile intentată înaintea tribunalelor civile.

S'a decis că trebuie casată deciziunea care a respins apelul contra ordonanței de référé prescriind-i remiterea unui terț a obiectelor mobiliare dobândite de acest din urmă, în vederea unui act de consimțământ bazat pe fals, întemeindu-se numai pe o ordonanță pe neurmărire care dispune: „că nu este locul de a se urmări contra cui-va...” (Cas. civ. fr., 30 Iulie 1934; în Recueil Sirey Hebdomadaire, nr. 32 din 25 Oct. 1932, *Jurisprudence Générale* 34 din 1934).

Autoritate provizorie. — Nui dovezi

Autoritatea ordonanțelor este însă provizorie, având caracter de revocabilitate, până se va dovedi contra lui nui dovezi și nu apără pe prevent decăt sub condiția de a nu se face nui descoperiri (art. 241 pr. pen.: *D. Alexandresco* VII, p. 588).

Redeschiderea pentru nui dovezi a unei instrucțiuni închise prin ordonanță de neurmărire, nu o poate face decăt procurorul; judecătorul de instrucție sezișat prin plângere cu constituire de parte civilă, nu poate începe instrucția dacă comunicând-o procurorului, acesta conchide la respingerea cererii părții civile (*Rec. des Somm.* 2. 1930).

S'a decis că potrivit principiilor de drept, ordonanțele jud. de instrucție și deciziunile Camerei de punere sub acuzare, dacă sunt motivate pe împrejurarea că nu există dovezi îndestulătoare de culpabilitate, nu împiedică reînceperea urmăririi, dacă se ivesc nui dovezi.

Dacă însă ordonanța definitivă de neurmărire sau decizia Camerei de punere sub acuzare scoate de sub învinuirea penală pe un acuzat pe motiv de drept cu titlu de exemplu: „că faptul nu este prevăzut de lege, sau că este prescris”, descoperirea de nui dovezi nu poate sluji la nimic, autoritatea lucrului judecat a operat și o nouă reluare a instrucției, este inadmisibilă.

Prin urmare, o ordonanță definitivă de neur-

mărire și o deciziune a Camerei de punere sub acuzare, motivate în fapt, au o autoritate de lucru judecat relativă numai până nu se schimbă faptele cari le-au dictat; iar dacă sunt motivate în drept, rămân în picioare totdeauna, având puterea lucrului judecat.

Dar și ordonanțele definitive și deciziunile Camerei de punere sub acuzare, atunci când hotărăsc neurmărirea pe considerațiuni de fapt, au un fel de autoritate de lucru judecat în sensul că se opun în mod absolut instanțelor penale de fond, constituind un impediment prohibitiv la o nouă urmărire penală direct în fața acestor instanțe pentru aceleași învinuiri, și de aceea ele sunt obligate să declare că acțiunea nu poate fi primită, justiția represivă nemai putând fi sezișată decăt pe calea unei redeschideri de instrucție.

Situația este identică, fie că sezișarea instanțelor de fond se face de Ministerul public sau de partea civilă. Urmează că acțiunea penală introdusă direct în fața tribunalului pentru aceeași învinuire, după ce s'a dat ordonanța definitivă de neurmărire confirmată prin decizia Camerei de punere sub acuzare, nu poate fi primită și dacă totuși tribunalul a admis-o în principiu a violat autortatea lucrului judecat.

Dacă partea civilă a descoperit dovezi nui inculpatoare, cum ordonanța definitivă de neurmărire confirmată de Camera de punere sub acuzare a fost motivată în fapt, are dreptul până la prescripție să sezișeze pe judecătorul de instrucție cu redeschiderea instrucției penale.

Curtea de Apel a anulat sentința tribunalului cu întreaga procedură urmată și în baza art. 326 pct. III p. p. a achitat acuzatul (C. Ap. Timișoara, s. II, dec. din 20 Ianuarie 1933, *Jurisprudence Générale* nr. 11 din 1933, sp. 350).

În sensul deciziunii de mai sus vezi: *Tanoviceanu-Dongoroz*, V, pag. 709, *V. Dongroz*, *Jurisprudence Générale* 1932, speța 1200 și 1924, speța 557 și *C. Rătescu și N. Pavelescu*, Proc. pen. art. 129 nr. 34, 29, 30 și altele.

Cu toată ordonanța de neurmărire, partea civilă se poate constitui din nou parte civilă, când nui dovezi s'au descoperit, căci o ordonanță de neurmărire nu e nici odată definitivă decăt sub rezerva de a nu se descoperi nui dovezi, judecătorul de instrucție e dator a instrui și partea civilă are drept de opoziție (*Rec. des Somm.* 2. 1929).

Sunt considerate ca descoperiri nui cele enumerate de art. 242 pr. pen. care nu e limitativ.

Când judecătorul de instrucție și-a întemeiat ordonanța sa de neurmărire pe o excepțiune peremptorie de drept, această excepțiune chiar eronat admisă atribue ordonanței rămase definitive caracterul lucrului judecat și ca atare nu mai poate fi atinsă prin procedarea unor nui probe, deoarece-

ce „noile descoperiri în greutatea inculpatului” de care vorbește art. 241 proc. pen. nu îndrituiesc reluarea urmăririi, decât atunci când modifică faptele cari au servit de bază primei ordonanțe de neurmărire.

În penal spre deosebire de civil identitatea persoanelor din cele 2 urmăririi succesive nu e cerută ca element esențial pentru admiterea excepțiunei lucrului judecat decât atunci când la baza lor stă aceleași motive de fapt. Când însă ordonanța de neurmărire a fost fondată pe motive de drept autoritatea ei ca lucru judecat profită și coautorilor introduși în urmă printr-o altă urmărire, dacă acele motive de drept rămân valabile în urma noilor descoperiri.

Excepțiunea autorității lucrului judecat se aplică deci unei a 2-a urmăririi când prima ordonanță de neurmărire dată în aceeași afacere a fost bazată pe o amnistie *ob rem*, ca cea acordată prin D. L. nr. 2009 din 1920 și nu e aplicabilă inculpaților din a doua urmărire, când cei din prima s'au bucurat de amnistie *ob personam* ca cea acordată numai militarilor prin D. L. nr. 1547 din 1920 (Cabinet de instr. al trib. Ialomița. Ordonanța de neurmărire nr. 13 din 27 Ianuarie 1926, (*Jurisprudența Generală*, p. 167 din 1926 cu nota N. Negru și V. Dongoroz).

După art. 241 pr. pen. prevenitul, în privința căruia camera de acuzare va fi decis că nu se află în caz de a fi trimis înaintea Curții cu jurați, nu va mai putea fi tras în judecată pentru același fapt, afară numai dacă s'ar face în greutatea sa noi descoperiri.

Această dispozițiune are a se aplica în toate cazurile în care se aplică principiul ce-i servește de bază.

Prin urmare, ea se aplică și ordonanțelor date de judecătorii de instrucție, când aceștia au decis, prin ordonanțe definitive, că inculpatul nu poate fi pus în urmărire (Cas. II, dec. nr. 189 din 25 Octombrie 1910, *Jurisprudența* p. 552 din 1910).

Din moment ce o hotărâre a unei instanțe de instrucție rămasă definitivă a stabilit existența sau neexistența ilicitului penal, ea are autoritate de lucru judecat atât pentru acțiunea penală cât și pentru partea civilă, ca accesorie celei penale, ordonanțele de neurmărire nemai putând reînvia ilicitul penal decât în cazul art. 241 și 242 pr. pen. (*Tanoviceanu-Dongoroz*, V, *Jurisprudența Generală*, p. 580 din 1928; speța 878 din 1932).

Acțiune directă

Ministerul public și partea civilă pot folosi calea acțiunii directe după ce s'a dat în cauză o ordonanță de neurmărire? Se decide că neurmărirea rămâne definitivă și acțiunea publică nu mai poate fi reînceptută cât timp nu s'a obținut pe calea legală prevăzută de art. 137 pr. pen. reformarea ei.

Legea a creiat în art. 137 pr. pen. dreptul de opoziție pentru Ministerul public și partea civilă, pentru că ordonanța de neurmărire are de efect că afacerea nu mai poate ajunge la instanțele de fond, dacă nu s'a atacat la timp.

După unii, ordonanța de neurmărire a judecătorului de instrucție nu poate împiedica ca partea vătămată să-și valorifice pretențiile sale pe cale civilă (*Jurisprudența Generală* 1924, p. 291).

Părerea general admisă este că ordonanțele și deciziile instanțelor de instrucție, pot avea efect asupra civilului. Dacă partea vătămată posedă noi dovezi, ea nu va avea decât să ceară redeschiderea instrucției.

Clasarea procurorului

Clasarea pe care o face procurorul se deosebește de ordonanța de neurmărire. Prima e o simplă cercetare officioasă care se face înainte de deschiderea acțiunii publice, pe câtă vreme a doua se face după deschiderea acțiunii publice care e irevocabilă.

O afacere clasată poate fi reluată, pe câtă vreme o afacere pentru care s'a dat ordonanță definitivă, de neurmărire, nu mai poate fi dedusă înaintea tribunalelor represive (*Tanoviceanu-Dongoroz*, IV, p. 785).

Motivarea ordonanțelor și deciziilor

Art. 136 pr. pen. arată că ordonanțele de neurmărire date conform art. 129 pr. pen. trebuiesc motivate.

Ordonanța de neurmărire oprind cursul justiției și nemaifiind urmată de o judecată în fond, va trebui să fie motivată așa fel, încât să se arate de ce probele cari veneau în sarcina învinuiților, au fost nimicite de probele apărării, sau de ce nu există probe îndestulătoare de vinovăție. (*Tanoviceanu-Dongoroz*, IV, p. 788; *Garraud* III, p. 321; Circulara Minist. justiției nr. 48587 din 1933).

Același principiu va fi observat la darea deciziilor Camerii de acuzare.

În ce privește Camera de acuzare, deciziile sale, atât pentru considerațiunea că în unele cazuri sunt atributive de competență cât și aceia că în genere sunt supuse recursului, în Casație, trebuiesc sub pedeapsa de nulitate, să fie motivate și indiferent dacă prin ele se ordonă trimiterea în judecată sau neurmărirea, acestea trebuiesc să arate toate elementele de drept și de fapt care-i justifică dispozitivul spre a putea Curtea exercita dreptul de control.

Asupra autorității lucrului judecat decurgând din ordonanțele de neurmărire a se vedea *Jurisprudența Generală* 1924, nr. 10, speța 555 cu studiul d-lui V. Dongoroz.

Autoritatea lucrului judecat a ordonanțelor și deciziei de trimitere în penal

Ordonanțele și deciziile de trimitere — de renvoi — au autoritate de lucru judecat limitativ.

În ce privește trimiterea în judecată ele au autoritate față de instanțele de instrucție, în sensul că ele nu mai pot reveni asupra trimiterii (*Tanoviceanu-Dongoroz V*, p. 713).

O asemenea trimitere nu poate fi revocată prin altă ordonanță sau decizie.

Față de instanțele de judecată ele însă n'au nici o influență asupra judecării cauzei.

Deciziile de instrucție nu leagă jurisdicțiile de judecată în ceea ce privește constatarea faptelor, culpabilitatea prevenitului sau acuzatului, circumstanțele agravante, calificarea, probele.

Instanța de fond este liberă de a califica faptul așa cum crede, fără a putea să atingă fapte noi, necuprinse în ordonanța de trimitere (*D. Alexandresco*, VII, p. 585).

În ce privește competența, este o distincție de făcut. Față de instanțele corecționale, trimiterea este indicativă.

Față de Curtea cu jurați, decizia de trimitere a Camerii de punere sub acuzare, este atributivă.

Curtea cu jurați nu-și poate declina competența chiar dacă faptul nu s'a petrecut la domiciliul Curții sau faptul ar prezenta caracterul unui delict.

Ordonanțele și deciziile de trimitere determină *in rem* și *in personam* sezisarea instanțelor de fond.

Deciziile jurisdicțiilor de judecată. — Autoritate de lucru judecat în penal

Deciziile emanele dela jurisdicțiile de judecată sau de fond, au autoritate de lucru judecat, conform art. 383 pr. pen. care conține o dispoziție de principiu și care se aplică tuturor hotărârilor definitive.

Apelul nu ridică totdeauna hotărârii de prima instanță orice autoritate de lucru judecat.

Apelul făcut de inculpat, nu-i poate face situația mai grea.

Dacă partea civilă singură a făcut apel, acest apel nu aduce atingere la ceea ce s'a judecat în penal.

Apelul părții civile nu aduce în fața jurisdicției civile, decât o simplă chestiune civilă.

Apelul Ministerului public, din contra, pune din nou în discuție întreaga afacere. Apelul în acest caz este devolutiv.

Casarea nu face să dispară întotdeauna autoritatea de lucru judecat.

Ca și în materie civilă, au autoritate de lucru judecat numai hotărârile pronunțate pe cale contencioasă, și chiar dacă, ele emană dela o autori-

tate ilegal sau neregulat constituită (*D. Alexandresco*, VII, p. 584. 585).

Hotărârile disciplinare nu împiedică exercițiul acțiunii publice (*D. Alexandresco*, VII, p. 585).

Hotărârile emanele dela un tribunal represiv strein, nu-și produc efectul în țara noastră (*D. Alexandresco*, VII, p. 468. 586).

Identitatea persoanelor

Pentru a exista autoritate de lucru judecat în penal se cere identitatea persoanelor ?

Soluția variază, după cum e vorba de o hotărâre de condamnare sau de achitare.

În caz de achitare, absolvire, neurmărire, hotărârile penale pronunțate obiectiv, *in rem*, din punct de vedere al faptului penal în obiectivitatea lor materială sau judiciară, au autoritate de lucru judecat *erga omnes*.

Când hotărârea penală a judecat din punct de vedere subiectiv, *in personam*, autoritatea de lucru judecat se reduce la părțile care au figurat în proces.

În caz de hotărâri condamnatorii, ele nu au autoritate de lucru judecat decât față de inculpatul condamnat căci s'ar lipsi de dreptul de apărare inculpații cari ar fi urmăriți ulterior (*Jurisprudența Generală* 1924, p. 169, cu nota d-lui *V. Dongoroz*).

Achitarea pentru lipsă de dovezi este definitivă.

(Va urma)

N. JAC CONSTANTINESCU
Președinte la Curtea de Apel
București

RECENZIE

LEGEA LICHIDĂRII DATORIILOR AGRICOLE ȘI URBANE din 7 Aprilie 1934, de Liviu Teclu, magistrat și Ignat Bartha, avocat, Cluj, lei 100.

De curând a apărut la Cluj lucrarea d-lor magistrat *Liviu Teclu* și avocat *Ignat Bartha*, asupra legii de lichidare a datoriiilor agricole și urbane din 7 Aprilie 1934.

Lucrarea se prezintă în bune condițiuni de a fi utilizată prin sistematica alăturare a textelor de lege, de regulament, de expunere de motive, a instrucțiunilor ministeriale, cum și a jurisprudenței, pe lângă alte adnotări interesante.

Autorii au învins cu succes greutatea de a alcătui un comentariu adecuat legilor în vigoare în Ardeal, prin care legea de lichidare devine ușor aplicabilă în acest ținut. Chestiunile cari privesc cartea funduară, instituție neexistentă în Vechiul Regat, sunt explicate cu referire la regulile conducătoare în această materie, astfel că oricine are o creanță asanabilă față de un debitor agricol sau urban din Ardeal găsește în lucrarea d-lor *Teclu* și *Bartha* toate detaliile de aplicare a legii de lichidare, descrierea mijloacelor de conservare și valorificare a drepturilor de garanție reală, descrierea consecințelor decăderilor dela beneficiile legii, analizarea procedurilor de repartizare a pierderilor suferite prin aplicarea ei, pe care legiuitorul le-a stabilit în favoarea clasei negustorești, cum și seria complexă a chestiunilor controversate, toate redactate cu multă limpezime de gândire și de exprimare.

Prezentându-se în asemenea excelente condițiuni, lucrarea se recomandă tuturor juriștilor din țară, în special autorităților judecătorești și administrative, cari, cele dintâi, se lovesc de greutățile de interpretare și aplicare ale legii.

Domnii pretori din Ardeal, având menirea să aplice populațiunii regulile stabilite de această lege atât de însemnată în dezvoltarea economiei naționale, găsească în cartea d-lor Teclu și Bartha sprijinul cel mai potrivit în executarea atribuțiilor ce au.

Lucrarea este, după părerea noastră, cea mai completă în acest gen și poate să servească deopotrivă juriștilor din Vechiul Regat, Prețul moderat o face accesibilă oricui.

Dr. BIRŌ LUDOVIC
Avocat — Cluj

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. I-a

Audiența dela 21 Noembrie 1934

Președintele d-lui AL. IUCA, președinte
Margareta Pușcașu cu Elena V. Rudișteanu
Decizia nr. 1225. Dosar nr. 63/933

Partaj. Copil născut în cele 300 de zile dela moartea tatălui. Mama recăsătorită. Dacă poate fi legitimat prin căsătorie de cel de al doilea soț. Se poate contesta această legitimitate pe cale de apărare? Art. 286, 291 și 304 cod. civ.

1. Orice persoană care justifică un interes poate să conteste legitimarea unui copil făcută prin căsătorie subsecventă și aceasta nu numai pe baza unei acțiuni principale, dar și pe cale de apărare.

Așa dar, recurenta ca fiică legitimă având interes ca drepturile ei de unică moștenitoare să nu fie atinse, poate să se opună la partajul cerut și să conteste reclamantei întinate calitatea de fiică legitimă a defunctului său tată.

2. Reclamanta intimată fiind născută mai înainte de expirarea celor 300 zile dela data când soful mamei sale încetase din viață, deci fiind concepută în timpul căsătoriei, este considerată, conform art. 286 c. civ., ca fiică legitimă a sofului mamei sale, rezultată din căsătoria acestuia cu mama ei, calitate pe care minoră nu putea să o piardă decât printr-o acțiune de desavurare exercitată de moștenitori, în condițiunile cerute de art. 291 c. civ.

3. Art. 304 c. civ. dispune că copii născuți sau concepuți în afară de căsătorie vor fi legitimați prin căsătoria făcută după naștere între tatăl și mama lor; când aceștia îl vor fi recunoscut prin actul de naștere, fie prin act autentic anterior căsătoriei, fie prin chiar actul de căsătorie.

Din acest text rezultă că numai copii naturali, adică acei născuți în afară de căsătorie pot fi legitimați prin căsătoria subsecventă a părinților.

Prin urmare, un copil legitim născut dintr-o primă căsătorie nu mai poate fi valabil legitimat printr-o a doua căsătorie, cum este în speță, căci ar fi să se recunoască posibilitatea unei duble paternități.

Curtea, deliberând.

Asupra recursului făcut de Margareta D. Pușcașu în contra sentinței Tribunalului Dorohoi nr. 341 din 1932:

Văzând motivele de casare:

I. Violarea art. 286, 295 și 304 c. civ.

P. Cabiniuc fiind căsătorit cu Ileana Plămadă, moare la

31 Octombrie 1918. La 22 Iulie 1919 se naște copila Anica. La 22 Noembrie 1922, Iuliana P. Cabiniuc se recăsătorește cu V. M. Rudișteanu, care prin actul de căsătorie, recunoaște pe Anica P. Cabiniuc ca fiică a sa.

Rămâne stabilit și necontestat că Anica n'a născut la mai puțin de 300 zile dela moartea tatălui ei, P. Cabiniuc, deci conform art. 286 c. civ. e fiică legitimă a acestuia.

Murind V. Rudișteanu, Anica cere ca averea acestuia să se împartă între dânsa și între mine, care sunt fiică legitimă a lui V. Rudișteanu.

M'am opus la această acțiune susținând că succesiunea mi se cuvine întreagă mie, ca unică fiică legitimă, căci Anica P. Cabiniuc nu putea fi legitimată, neavând calitatea de fiică naturală.

Prima instanță a admis acțiunea, iar Onor. Trib. Dorohoi mi-a respins apelul pe considerațiunea că în fapt, Anica e fiică adulterină a lui V. Rudișteanu: că Anica deși fiică a lui P. Cabiniuc, totuși are și statul civil de fiică legitimă prin căsătoria subsecventă a tatălui meu V. Rudișteanu și că în această situațiune, Anica e liberă să-și aleagă statul civil ce-i convine, deoarece prezumția **Pater is est** nu poate fi invocată decât de copil, nu și de terțiu în contra intereselor copilului; că eu exercit, pe cale de excepție o acțiune în tăgăduire de paternitate, pentru care ar trebui o acțiune pe cale principală și în orice caz eu n'am calitatea de a porni o atare acțiune.

Mai întâi să precizăm natura juridică a opunerii mele.

Eu atac legitimarea Anicăi prin căsătoria subsecventă a mamei sale cu V. Rudișteanu; nu atac nici o legitimitate. Aici nu e o acțiune în desavurare ci o simplă contestație de legitimare, pentru că Anica nu fusese născută în timpul căsătoriei, ci e legitimată prin căsătorie subsecventă. Art. 290 cod. civ. cărmuește acțiunea în tăgăduire de paternitate și contestarea legitimității, nu însă și contestarea legitimității operate prin căsătorie subsecventă.

Nicăeri legiuitorul n'a oprit sau determinat condițiunile în care se poate ataca o legitimare prin căsătorie subsecventă. Deci, aplicăm regula: Judecătorul acțiunei e și al excepțiunei. Nici un principiu nu se opune ca această contestare să se facă pe cale de excepție, de apărare. Derogările, fiind de strictă interpretare, nu se pot aplica aici regulile dela tăgăduirea paternității sau contestarea legitimității. Aici nu e o acțiune în desavurare.

II. Rațiunea legitimității e de a da un stat civil copilului natural, fie el adulterin sau incestuos.

Scopul acestei instituții nu e de a crea un stat civil copiilor legitimi. Lipsind această rațiune, Anica fiind fiică legitimă a lui P. Cabiniuc, nu putea fi legitimată de V. Rudișteanu, căci art. 295 c. civ. se opune la aceasta, principiul consacrat și de suprema Curte (Cas. III, 60 din 1929, **Jurisprudența Generală** 13 din 1929, 542 **Jurispr. Rom.** 6. 929—92).

În aceeași ordine de idei s'a decis că anularea căsătoriei putative anulează legitimarea copiilor, căci art. 183 și 184 cod. civ. profită numai copiilor născuți din căsătorie putativă nu și celor legitimați prin căsătorie subsecventă (C. București, III 455 din 1929, **Jurisprudența Generală** 15 din 1930, pag. 584).

III. Așa fiind, n'are nici o influență chestiunea dacă se pot legitima sau nu copiii adulterini sau incestuoși. Chestiunea e dacă se pot legitima prin căsătorie subsecventă copii legitimi. Odată statul civil de copil legitim fixat definitiv mai poate fi schimbat? Și cum poate fi schimbat? Legitimarea prin căsătorie subsecventă un mijloc legal de schimbare a unui atare Stat? Dacă soluțiunea publicată ar fi exactă, ar urma că nu comite un paricid copilul care își omoară părintele legitim, din moment ce acel copil a fost legitimat de altul prin căsătorie subsecventă (art. 299 cod. pen.).

Întreaga gândire filosofică cristalizată în textul art. 304 nu s'a putut opri de sigur la o atare soluțiune, iar scopul legii e manifest arătat prin art. 306 c. c.

Legiuitorul a reglementat situațiunea copiilor naturali, nu a celor legitimi și nu este nici o rațiune ca acestora să li se dea posibilitatea de a avea mai multe filiațiuni.

IV. De aceea, chestiunea prezumției dedusă din regula *pater is est* e străină de specia noastră, cu atât mai mult, cu cât principiul rezervei ereditare ar putea fi anihilat pe această cale. În adevăr, creem astfel un mijloc foarte comod de a micșora rezerva ereditară introducând copii noi în o succesiune, ceea ce se poate echivala cu o desmoștenire.

Prin urmare, putem pune regula: nu pot fi legitimați prin căsătorie subsecventă decât copii naturali nu și copii legitimi.

Aceștia nu pot fi decât adoptați.

Soluțiunea consacrată de Onor. Tribunal Dorohoi duce la concluziunea că copii născuți în timpul căsătoriei pot fi legitimați, după decesul tatălui prin recăsătorie mamei lor și astfel am avea situațiunea paradoxală ca cineva să fie fiu al lui A și fiul legitimat al lui B. Iarși rubrica capitolului 3 al titlului 7 intitulată: „Despre copii naturali” dovedește că nu pot fi legitimați decât copii naturali nu cei legitimi.

Având în vedere sentința atacată cu recurs din care rezultă că intimata Elena V. M. Rudișteanu, în calitate de tutoare legală a ficei sale minore Anica, a chemat în judecată pe recurenta Margareta Gh. Pușcașiu, cerând esirea din indiviziune și partajarea averii rămase pe urma defunctului Vasile M. Rudișteanu;

Judecătorul de ocol, admitând în principiu acțiunea, a recunoscut părților calitatea de moștenitoare ale def. V. M. Rudișteanu și a dispus împărțirea averii acestuia în două părți egale, iar tribunalul, prin sentința atacată, respingând apelul recurente, a confirmat hotărîrea primei instanțe;

Pentru a da această soluțiune, tribunalul constată că C. Cabiniuc, fiind căsătorit cu Ileana Cabiniuc, a încetat din viață la 31 Octombrie 1918, iar soția sa la 22 Iulie 1919, deci după 265 zile dela moartea soțului, a dat naștere unei fete cu numele Anica, declarată la Oficiul de stare civilă de către vecinul V. M. Rudișteanu ca fiică naturală. La 22 Noembrie 1922, V. M. Rudișteanu se căsătorește cu Ileana Cabiniuc, ambii soți declarând cu această ocaziune că înțeleg să legitimeze pe copilul lor Anica născut în 1919, declarație de care s'a luat act în actul de căsătorie.

În 1931 încetând din viață Vasile M. Rudișteanu, soția lui în calitate de tutoare legală a minorei sale fice Anica, a intentat acțiunea de față în contra recurente, fiică legitimă a defunctului V. M. Rudișteanu din prima căsătorie a acestuia.

Tribunalul, examinând obiecțiunea recurente care în apărare a susținut că Anica nu putea fi legitimată de V. M. Rudișteanu, ea fiind fiica legitimă a lui P. Cabiniuc, născută la 265 zile după moartea tatălui său, motivează că această obiecțiune nu poate fi ridicată pe cale incidentală, deoarece prin ea se tinde să se evidențieze că tatăl minorei Anica este P. Cabiniuc, iar nu V. M. Rudișteanu, deci implicit pe această cale se urmărește să se reclame minorei alt stat civil, ceea ce nu este posibil, conform art. 302 și urm. c. civ., decât pe calea unei acțiuni principale din partea unor anumite persoane și cu respectarea termenilor și condițiilor stabilite de lege.

Tribunalul, punându-se și în ipoteza că această chestiune ar putea fi discutată și în acest proces, argumentează că legea română spre deosebire de legea

franceză nu distinge între copii naturali și cei adulterini și incestuoși, titulatura secțiunii respective: „Despre legitimarea copiilor naturali” apărând numai ca o inadvertență a legiuitorului; că dacă potrivit art. 306 c. civ. copiii, indiferent de situația lor — adulterini, incestuoși sau naturali — legitimați prin căsătorie subsecventă, vor avea aceleași drepturi ca și când ar fi născuți din această căsătorie, atare prezumție de legitimitate este sinonimă prezumției din art. 286 c. civ. *Pater is est*, stabilită de legiuitor numai în favoarea copilului și în interesul său, așa că nu poate fi invocată de alții și mai ales în contra interesului copilului; că — zice tribunalul — admitând că minora ar avea 2 părinți ca o consecință a celor două prezumțiuni de paternitate, care se neutralizează, judecătorii au facultatea suverană să decidă care din cele două prezumțiuni trebuie să primeze, ținându-se seamă, bine înțelese, de interesele copilului; că întrucât minora Anica a fost născută cu mult peste termenul de 180 zile, în care se adaugă și mențiunea din actul de căsătorie, care nu poate fi considerată decât expresiunea implicită a recunoașterii mamei, că nu este rezultată din căsătorie cu P. Cabiniuc, mărturisire repetată și complexată de V. Rudișteanu cu prilejul căsătoriei, toate acestea duc la concluziunea că minora Anica nu este decât rezultatul legăturilor dintre mama sa și V. M. Rudișteanu care este tatăl său adevărat, fiind astfel bine legitimată prin actul de căsătorie, cu atât mai mult cu cât minora își manifestă voința de a se prevala de situația de copil al lui V. Rudișteanu singură în concordanță cu interesele sale și care îi asigură și dreptul de a veni la succesiunea tatălui ei.

Având în vedere că prin motivele de casare se impune tribunalului că judecând astfel a violat art. 286, 295 și 304 cod. civ., deoarece fiind vorba de o legitimare prin căsătorie subsecventă, recurenta avea dreptul să conteste legitimarea pe cale de excepțiune, regulile care guvernează acțiunea în desavuaș și contestarea legitimității neaplicându-se în această materie; că — susține recurenta — minora Anica nu are nici un drept la succesiunea defunctului Vasile M. Rudișteanu căci ea fiind născută la 265 zile după decesul lui P. Cabiniuc primul soț al mamei sale, este fiică legitimă a acestuia, situațiune care nu mai permite să devină mai târziu și fiică legitimă a lui V. M. Rudișteanu, așa că legitimarea ei prin căsătorie subsecventă este inoperantă, legea admitând numai legitimarea copiilor naturali, iar nu și a celor legitimi;

Considerând că este de principiu că orice persoană care justifică un interes poate să conteste legitimarea unui copil, făcută prin căsătorie subsecventă și aceasta nu numai pe baza unei acțiuni principale, dar și pe cale de apărare.

Că așa dar, în speță, minora Anica invocând în sprijinul acțiunii sale de partaj calitatea de fiică legitimată de către defunctul V. M. Rudișteanu, recurenta ca fiică legitimă din prima căsătorie a aceluiași defunct, având interesul ca drepturile ei de unică moștenitoare să nu fie atinse, a putut să se opună la partajul cerut și să conteste astfel calitatea reclamantei de fiică legitimată în lipsa căreia, aceasta nu poate veni la succesiunea lui V. M. Rudișteanu; că în atare situațiune, rămâne a se examina situațiunea dacă era posibil ca minora Anica să mai fie legitimată prin căsătorie subsecventă și dacă legitimarea odată efectuată este de natură să-i confere vreun drept la succesiunea defunctului V. M. Rudișteanu;

Considerând că după cum s'a arătat, tribunalul a reținut ca necontestat în fapt, că minora Anica — reclamantă în acțiunea de partaj — a fost născută la 265 zile dela decesul lui P. Cabiniuc, care fusese căsătorit cu Ileana Cabiniuc, mama minorei, și că ulterior Ileana Cabiniuc căsătorindu-se cu V. M. Rudișteanu, au declarat că înțeleg să legitimizeze pe minoră, ca fiind copilul lor natural din legăturile anterioare, declarațiune care a fost menționată în cuprinsul actului de căsătorie.

Considerând că în asemenea împrejurări, minora Anica fiind născută mai înainte de expirarea celor 300 zile dela data când soțul mamei sale încetase din viață, — deci fiind concepută în timpul căsătoriei, — este considerată, conform art. 286 c. civ., ca fică legitimă a lui P. Cabiniuc, rezultată din căsătoria acestuia cu mama ei, calitate pe care minora ar fi putut să o piardă numai în ipoteza în care moștenitorii lui P. Cabiniuc ar fi exercitat cu succes, acțiunea în desavuare, în termenul și în condițiunile cerute de art. 291 c. civ., acțiune care în speță nu s'a făcut;

Că, în ce privește mențiunea din actul de naștere că minora este copil natural, aceasta n'are nici o valoare, fiindcă atâta timp cât mama sa fusese căsătorită, actul de căsătorie al soților este suficient să stabilească singur calitatea ei de copil legitim;

Considerând că legiuitorul ocupându-se în cap. III al codului civil „Despre copii naturali” și „Legitimarea copiilor naturali” prevede prin art. 304 că copiii născuți sau concepuți în afară de căsătorie vor fi legitimați prin căsătoria făcută după naștere între tatăl și mama lor, când aceștia îl vor fi recunoscut prin actul de naștere, fie prin act autentic anterior căsătoriei, fie prin actul chiar de căsătorie;

Considerând că din acest text rezultă că numai copii naturali, — adică aceia născuți în afară de căsătorie — pot fi legitimați prin căsătorie subsecventă a părinților, legiuitorul voind ca pe baza acestei ficțiuni, copiii naturali să fie asimilați din momentul legitimerii, cu copii legitimi, pentru ca astfel și ei să aibă aceleași drepturi ca și când ar fi născuți din căsătorie;

Că prin urmare, un copil legitim născut din o primă căsătorie nu mai poate fi valabil legitimat printr-o a doua căsătorie, căci ar fi a-i recunoaște posibilitatea unei duble paternități legitime, ceea ce este inadmisibil, legea având ca scop unic, după cum s'a arătat, de a da unui copil natural un stat civil de copil legitim al soțului cu care mama se căsătorește, iar nu de a-i acorda încă o filiațiune legitimă pe lângă aceea pe care el o are;

Că astfel fiind și întrucât în speță este definitiv constatat că minora Anica e fică legitimă a defunctului P. Cabiniuc și a Ileanei Cabiniuc, urmează că legitimarea acesteia nu mai era posibilă prin căsătoria intervenită ulterior între mama sa și V. Rudișteanu, iar din moment ce zisa minoră nu a putut dobândi calitatea de fică legitimă a lui V. M. Rudișteanu, este evident că nu are nici un drept la succesiunea acestuia, așa că tribunalul judecând contrariu, a violat textele invocate prin recurs.

Că deci, motivele de casare fiind întemeiate, sentința atacată urmează să fie casată și afacerea trimisă înaintea aceleiași instanțe pentru o nouă judecare.

Pentru aceste motive, Curtea, admite recursul, casează și trimite afacerea a se judeca din nou la aceeași instanță de apel.

NOTA. — Decizia Curții de Casație de care ne ocupăm, rezolvă o delicată chestiune în materie de filiațiune, unul din acele conflicte de paternități care se nasc din imperfecțiunea reglementării legale și a căror rezolvare face încă și azi obiectul unor vii discuțiuni în doctrină și jurisprudență.

Soluția dată de suprema Curte are darul de a fi clară și precisă și de a curma prin jocul principiilor orice posibilitate de conflict.

Iată faptele-procesului: P. Cabiniuc, căsătorit cu Ileana Plămadă, moare la 31 Octombrie 1918. La 22 Iulie 1919, deci *după 265 zile*, se naște copila Anica. La 22 Noembrie 1922, Ileana Cabiniuc se căsătorește cu V. Rudișteanu, care prin actul de căsătorie recunoaște pe Anica drept fică a sa și o legitimează. Trebuie să menționăm că fică a fost declarată de mama ei copil natural în actul de naștere.

În 1931, murind V. Rudișteanu, soțul cel de al doilea al Ileanei Plămadă, aceasta, în calitate de tutoare legală a minorei sale fice Anica, cere împărțirea averii rămase de pe urma lui Rudișteanu, împotriva Margaretei Pușcașu, fică legitimă a defunctului dintr-o altă căsătorie.

Această acțiune de partaj formează obiectul procesului, care a fost judecat de judecătoria de ocol și de Tribunalul Dorohoi, găsindu-și soluția în decizia de față a Curții de Casație. În fața ambelor instanțe de fond, Margareta Pușcașu s'a opus la partaj, contestând reclamantei calitatea de copil legitimat al *de cujus*-ului, deoarece acesta nu putea legitima un copil legitim al altuia, Anica fiind născută înainte de 300 zile dela desfacerea căsătoriei mamei sale, cu defunctul și ea atare fiind copil legitim al acestuia, — baza art. 286 c. civ.

Instanțele de fond au respins această excepțiune. Spre a decide astfel, judecătoria și tribunalul se bazează mai întâi pe considerațiuni de ordin procedural, apoi pe motive de fond.

1) Din punct de vedere procedural, instanțele de fond resping excepțiunea, pentru motivul că pârta în proces nu putea opune lipsa de validitate a legitimerii, pe cale de excepțiune, această obiecțiune neputând fi ridicată decât pe calea unei acțiuni principale de *tăgadă a paternității* (art. 286, 287 c. civ.) sau de *reclamațiune a stărei civile* (art. 302 c. civ.), ambele acțiuni rezervate unor anumite persoane, și supuse unor termene și condițiuni restrictive.

2) Din punct de vedere al fondului, în ipoteza că problema s'ar putea discuta pe cale de excepție, încă excepțiunea apare instanțelor de fond ca neîntemeiată, pentru motivul că în legislația noastră copiii adulterini pot fi legitimați, spre deosebire de legislația franceză, (lucru incontestabil N. A.), deci prezumția de legitimitate(?) care rezultă din legitimare nu poate fi anihilată de cea prevăzută de art. 286 c. civ. (*pater is est...*), și în orice caz, nu poate fi invocată împotriva copilului, care-și poate alege starea civilă care-i convine; de altfel, judecătorii au facultatea de a aprecia care din cele două prezumții trebuie să primeze și apreciind în fapt, instanțele de fond constată că filiațiunea rezultată din legitimare corespunde realității.

Iată considerentele pe baza cărora excepțiunea ridicată de Margareta Pușcașu a fost respinsă.

Înalta Curte, prin deciziunea de față casează sentința tribunalului, punând la punct atât chestiunea de procedură cât și cea de fond.

În ceea ce privește chestiunea de procedură, Curtea de Casație dă adevărata calificare excepției opuse de pârîtă, considerând-o ca o *contestare de legitimitate*, care poate perfect fi ridicată pe cale de excepțiune, nefiind îngrădită de nici o condițiune de calitate sau de termen prefix.

Iar în ceea ce privește fondul, suprema Curte constată cu drept cuvânt că reclamanta în procesul de partaj avea starea bine definită de copil legitim din prima căsătorie a mamei sale, stare rezultând din prezumția art. 286 c. civ., ea fiind născută înainte de 300 zile dela încetarea din viață a primului soț; că această stare nu ar fi putut fi răsturnată decât printr-o acțiune de desavuare a primului soț sau a moștenitorilor săi, ceea ce în speță nu s'a făcut; că în sfârșit, reclamanta bucurându-se de starea civilă de copil legitim, nu putea fi legitimată, conform art. 304 cod. civ., care prevede legitimarea numai pentru copiii naturali.

Din examinarea spelei de față, se vede că instanțele de fond, deși au dat o soluție care se poate susține și este susținută de unii autori, au căzut în eroare prin calificarea pe care au dat-o căei urmate de pârîtă în proces, eroare destul de frecventă în practică și datorită mai ales faptului că legea nu caracterizează în mod suficient de clar diferitele acțiuni în materie de filiațiune.

De aceea, să ne fie îngăduit a expune pe scurt cari sunt aceste acțiuni și în ce condițiuni se exercită. Vom examina apoi soluția dată în speța de față, în ceea ce privește fondul.

1) Mai întâi, judecătoria de ocol trebuia să se declare *incompetentă* pentru judecarea problemei de filiațiune ridicată.

Intr'adevăr, pe baza art. 299 c. civ. tribunalele civile au competența exclusivă a acțiunilor parivitoare la starea civilă. Această exclusivitate de competență fiind justificată prin importanța chestiunilor privitoare la filiațiune, care nu trebuiesc judecate de instanțele excepționale, se înțelege că ceea ce acestea nu pot judeca pe cale de acțiune nu pot judeca nici pe cale de excepțiune (v. *Colin et Capitant*, t. I, p. 323; *Planiol et Ripert*, t. II, p. 736).

2) Acțiunile în materie de filiațiune tind fie la stabilirea unei filiațiuni contrarii celei pe care o are reclamantul, și atunci se numesc *acțiuni în reclamațiune de stat* (sau stare civilă), fie la contestarea de către terți interesați a stărei civile a unei persoane, acțiuni numite *în contestare de stat*.

În prima categorie intră *acțiunea în reclamațiune de stat de copil legitim* față de mamă, de copil natural față de mamă sau de tată¹⁾. În a doua, *acțiunea de contestare a legitimității* față de tată, nefiind îndeplinite condițiile art. 286 (v. *Planiol et Ripert*, op. cit. p. 622), *acțiunea în contestare de stat de copil legitim față de mamă*, *acțiunea de tăgadă a paternității*, prin care se răstoarnă prezumția art. 286, în sfârșit *acțiunea în contestare a recunoașterii sau legitimărei unui copil*.

Acțiunile în reclamațiune de stat sunt în general supuse unor condițiuni de exclusivitate datorită caracterului lor moral, care face ca persoanei ce reclamă o filiațiune să i se lase libertatea acțiunii sale și aprecierea asupra necesității acesteia. Astfel acțiunea în reclamațiune de stat de copil legitim este rezervată în principiu copilului, moștenitorii neputând-o exercita de-

cât în două cazuri limitativ determinate (art. 302, 303 c. c.). De asemenea acțiunea în reclamațiune sau cercetarea maternității naturale (v. *Colin et Capitant*, I, p. 335), și în Franța acțiunea în cercetare a paternității naturale (v. art. 340, alin. 10).

Creditorii nu pot niciodată intenta acțiunile în reclamațiune de stat în numele copilului (v. *Colin et Capitant*, p. 336).

Dimpotrivă, pentru acțiunile în contestare de stat, acestea prin definiție aparținând altora decât celui ce pretinde o anumită stare civilă, aparțin oricărui interesat, moștenitor, creditor sau altul cari în principiu n'are interese morale, ci numai interese de ordin patrimonial²⁾ (v. *Colin et Capitant*, I, p. 332). Singura acțiune în contestare de stat care este considerată de lege chiar ca bazată pe un interes moral, și care ca atare este rezervată în principiu unei singure persoane, este acțiunea în dezavuare, care aparține numai soțului, și numai într'un singur caz, moștenitorilor (art. 291 c. civ.). Explicația acestei excepțiuni este că soțul care ia calea dezavuării, produce o perturbare, un scandal în familie, dezavuarea implicând adulterul soției (v. *Planiol et Ripert*, op. cit. p. 659, 661). Acțiunile în contestare de stat, bazate fiind în general, pe un interes pecuniar, sunt supuse prescripției de 30 ani, prescripție de drept comun, spre deosebire de cele în reclamațiune de stat cari sunt imprescriptibile, deoarece starea unei persoane fiind *extra commercium*, nu se poate prescrie, cum nu se poate renunța la ea. Singura acțiune în contestare de stat care se prescrie mult mai repede, mai bine zis care este supusă unui termen prefix, este tocmai acțiunea în tăgadă a paternității, fiind bazată pe un interes moral (art. 290 c. civ.), care cere însă ca starea de incertitudine și posibilitățile de scandal să nu se prelungească.

La lumina acestei scurte expuneri de principii, să vedem cum se prezintă speța noastră. Excepția ridicată de pârîtă în proces, constituie o *contestare a legitimității*, adică una din acele acțiuni sau excepțiuni cu caracter patrimonial care aparțin oricărui interesat și care se prescrie prin 30 ani, iar nu o acțiune în reclamațiune de stat, cum greșit o spune tribunalul, și mai puțin o tăgadă de paternitate. Intr'adevăr, fica de cujus-ului contestă copilului legitimat al tatălui său, dreptul de a veni la moștenire, deoarece nu putea fi legitimat, fiind copil legitim al altuia. Ea nu „reclamă minorei un alt stat civil“, ceea ce nu ar fi putut face decât minora sau moștenitorii acesteia în cazurile prevăzute de art. 302 c. civ., și nici nu tăgăduiește paternitatea defunctului, ceea ce nu ar fi putut face decât față de un copil legitim, nu de un copil legitimat. Fica legitimă a de cujus-ului contestă legitimarea, și implicit recunoașterea de către tatăl ei, a reclamantei în proces (v. *Baudry Lacantinerie et Chauveau*, t. IV, p. 757), contestare de stat ce aparține oricărui interesat, și care se prescrie prin 30 ani, cum am arătat mai sus.

3) Ajungem acum la problema cea mai delicată, aceea a conflictului de paternități. Ne aflăm aci în prezența a două paternități: o *paternitate legitimă*, rezultând din prezumția art. 286 c. civ., copilul fiind născut înainte de 300 zile dela desfacerea primei căsătorii; o *paternitate naturală*, legitimată prin căsătorie subsecventă.

Tribunalul hotărăște că asupra stărei copilului apasă

1) În practică aceste două acțiuni sunt numite *acțiuni în cercetare paternității sau maternității*.

2) Acțiunea în cercetare poate avea un interes moral, pe care-l apreciază instanțele. Astfel acțiunea în contestare a recunoașterii pornită de celălalt soț, sau chiar de copil (v. *Colin et Capitant* p. 287; *Baudry L.* p. 632 și 758).

două prezumții: cea de copil legitim (art. 286) și cea de copil legitimat (?), a art. 306 c. civ.; că copilul poate alege între cele două prezumții; că prezumția *pater is est*, nu poate fi invocată împotriva lui, și că judecătorul poate aprecia, ceea ce în speță face ținând seama că copilul s'a născut după 180 zile dela moartea tatălui presupus și că mama l-a declarat ca natural.

Soluția dată de tribunal este împărțită de unii autori și chiar de unele decizii franceze (v. *Baudry-Lacantinerie*, op. cit. p. 386; Cass. fr. 23 Nov. 1842. S., 1843. 1. 5). Ca și tribunalul Dorohoi, autorii și jurisprudența citată, consideră că prezumția de paternitate este instituită în favoarea copilului, care o poate invoca sau nu. Copilul are deci opțiunea filiațiunei sale (v. și *Aubry et Rau*, t. 9, p. 49).

Noi nu suntem de aceeași părere și ne raliem soluției consacrate de Curtea noastră de casație.

Intr'adevăr, noi nu credem mai întâi că copilul își poate alege paternitatea. Presumția de paternitate nu este stabilită numai în favoarea lui, ci și în aceea a familiei și a societății care cere ca orice incertitudine să fie înlăturată asupra compunerii familiei legitime (v. *Planioi et Ripert*, op. cit. p. 657; Curtea Paris, 16 Iulie 1839, *Dalloz*, Jur. gen. Paternité, nr. 94; *Colin et Capitant*, p. 272).

Din punct de vedere strict juridic, noi credem că chestiunea este și mai simplă. Cum a arătat-o atât de bine Curtea de casație, prima condiție ca un copil să fie legitimat, e să fie *copil natural* (art. 304 și titlul cap. III: Despre copiii naturali). Or, în cazul nostru copilul era legitim prin prezumția art. 286 c. civ.

Această prezumție, nu are în fața ei o altă prezumție, cum spune tribunalul, *ci un act juridic unilateral, recunoașterea copilului*, urmată de legitimare. Presumția legală nu poate cădea în fața unui act de voință unilaterală, cum este *recunoașterea* de către un terț; ea nu poate fi răsturnată decât prin dificila cale judiciară a dezavuării, care aci nu s'a produs nici din partea primului soț, nici din partea moștenitorilor săi.

Presumția legală ar putea cădea într'un singur caz, care nu este al nostru: cazul în care mama copilului născut în mai puțin de 300 zile dela desfacerea primei căsătorii, s'ar fi recăsătorit imediat și ar fi avut un copil după 180 zile dela a doua căsătorie. În acest caz, copilul s'ar fi bucurat de două prezumțiuni legale, ambele trase din art. 286 fiind născut în perioada legală de concepțiune și în a doua căsătorie. Atunci s'ar putea spune că cele două prezumții se neutralizează și ca atare se lasă la alegerea copilului (*Baudry-Lacantinerie*, op. cit. p. 356) sau la aprecierea tribunalului (*Planioi et Ripert*, p. 655; *Colin et Capitant*, p. 271; *Aubry et Rau*, loc. cit.). În cazul nostru însă există o simplă prezumție legală, prezumție ce nu poate fi răsturnată o repetăm, decât prin dezavuare.

În plus, dacă copilul ar avea alegerea, ar însemna că nu s'ar mai putea contesta o recunoaștere de copil natural, care știm foarte bine că poate fi mincinoasă, în diferite scopuri, lezând interesele adevăraților moștenitori, fie ai celui ce recunoaște, fie ai celui ce a fost recunoscut (v. *Colin et Capitant*, p. 286; *Baudry-Lacantinerie*, p. 758).

Iată de ce credem că soluția Curței de casație, pe lângă faptul de a fi perfect juridică, are și meritul de a curma încă o posibilitate de conflicte de paternități, atât de pline de inconveniente (În același sens: *Colin et Capitant*, p. 272; *Planioi et Ripert*, p. 657).

ALEXANDRU VALLIMĂRESCU

Conferențiar universitar, avocat

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI S. II-a

Audiența dela 24 Octombrie 1934

Prezidenția d-lui N. GEORGEAN, președinte

Nicolae Schina cu Soc. anon. „Banca Urbană”

Decizia com. 222. Dosar 557/933

Cambie. Scadență. Schimbarea ei pentru o dată ulterioară prin efectul legii din 18 Decembrie 1931. Când trebuie făcut protestul? Art. 345, 350 § 3 c. com.

Este decăzut din acțiunea cambială contra debitorilor de regres, portorul cambiei care, la cambiile ale căror scadențe au fost amânate de legea pentru suspendarea execuțiilor silită din 18 Decembrie 1931, pentru 15 Februarie 1932, nu a făcut protest de neplată a doua zi după această dată, protestul făcut a doua zi după scadența înscrisă în cambie, ne mai fiind în măsură să satisfacă condițiile legii.

Curtea,

Asupra apelului făcut prin petiția înreg. la nr. 3025 din 28 Februarie 1933, de către Nicolae Schina, cu domiciliul în București str. Sălciilor nr. 7, în contra sentinței comerciale cu nr. 513 din 1933 a Tribunalului Ilfov s. II-a comercială, prin care, admitându-se acțiunea intentată de intimata Societatea anonimă „Banca Urbană”, cu sediul în București, calea Victoriei nr. 7, a fost obligat numitul apelant ca, în mod solidar cu intimații Gheorghe D. Bagdad, Ion D. Bagdad reprezentat prin curatoarele său Ștefan Bellu, ambii în calitate de moștenitori ai defunctului Dumitru Bagdad și Firma Frații Alexandru Ștefan et I. Georgescu, să plătească intimătei Societatea anonimă „Banca Urbană” suma de 300.000 lei, pe baza a trei cambii cu scadența la 20 Decembrie 1931, cu procente legale dela scadența cambiilor până la achitare și 3.000 lei cheltueli de judecată:

Având în vedere actele și lucrările din dosar, cum și concludsiunile orale și scrise ale părților:

Având în vedere că apelantul Nicolae Schina susține că, greșit s'a admis acțiunea cambială introdusă de intimata Societatea anonimă „Banca Urbană”, în contra sa, întrucât dânsul, în calitate de girant, fiind un debitor de regres, acțiunea cambială în contra sa urma să fie introdusă, potrivit art. 345 c. com., în cele 15 zile dela data protestului, care în speță a avut loc la 21 Decembrie 1931, iar nu după 22 de zile dela această dată, cum a procedat intimata societate;

Având în vedere că, din examinarea cambiilor, emise de Dumitru Bagdad în ordinul apelantului Nicolae Schina și transmise de acesta prin gir Societății în nume colectiv „Firma Frații Alexandru Ștefan et I. Georgescu”, iar de această intimătei Societatea anonimă „Banca Urbană”, se constată în fapt că acestea au ca dată de scadență ziua de 20 Decembrie 1931 și au fost protestate pentru neplată la 21 Decembrie 1931;

Că astfel fiind, întrucât, potrivit art. 345 c. com., acțiunea de regres în contra apelantului urma să fie introdusă în cele 15 zile dela 21 Decembrie 1931, data protestului și cum în speță acțiunea contra apelantului a fost introdusă, după 22 zile dela protest tocmai la 12 Ianuarie 1932, intimata reclamantă Societatea anonimă „Banca Urbană” este decăzută din acțiunea cambială de regres introdusă în contra apelantului pârât Nicolae Schina;

Având în vedere că intimata Societatea anonimă „Banca Urbană” susține că, întrucât potrivit art. 1 alin. 4 al legii pentru suspendarea execuțiilor silită din 18 Decembrie 1931, apelantul Nicolae Schina, beneficiind de dispozițiunile acelei legi, scadența cambiilor a fost prelungită, de drept, prin efectul legii, pentru 15 Februarie 1932, numita societate fiind

în drept, astfel, să introducă acțiunea de regres în contra apelantului până la 1 Martie 1932 și introducând-o totuși încă dela 12 Ianuarie 1932, nu se poate susține că acțiunea a fost tardiv introdusă și că decăderea a operat;

Considerând că, întrucât potrivit art. 319 alin. 2 c. com., protestul pentru neplată trebuie făcut în ziua ce urmează aceea a scadenței și cum prin efectul legii din 18 Decembrie 1931 scadența cambiilor, dela 20 Decembrie 1931, a fost schimbată la 15 Februarie 1932, protestul pentru neplată urma să fie făcut în ziua de 16 Februarie 1932, data când emitentul cambiilor avea obligația să le achite și pentru care data debitorii de regres garantaseră portorului cambiei, ultimul beneficiar de andosare, că debitorul principal, emitentul cambiei, o va plăti;

Că, întrucât intimata Societate nu a protestat cambiile la această dată, potrivit art. 345 combinat cu art. 350 § 3 c. com., ea este decăzută din acțiunea de regres în contra apelantului;

Că, astfel fiind, obiecțiunea societății intimată nu este de natură a schimba soluțiunea de mai sus;

Că, apelul fiind, astfel, fondat, urmează să fie admis ca atare, reformându-se sentința tribunalului, în ce-l privește pe apelant și respingându-se acțiunea introdusă de intimata Societatea anonimă „Banca Urbană” în contra sa;

Având în vedere și cererea de cheltueli de judecată, apăsându-le fixează la 2.000 lei, sumă pe care intimata Societatea anonimă „Banca Urbană” urmează să o plătească apelantului.

Pentru aceste motive redactate de d-l consilier Ștefan P. Mihăileanu, Curtea admite apelul, etc.

(ss) N. Georgean, I. Bottez, Ștefan P. Mihăileanu.

REZUMATE DE JURISPRUDENȚĂ STREINĂ

Curtea de Apel din Montpellier, 24 Octombrie 1933

Cheltuelile furniturii sulfatului de cupru pentru o vie sunt ele privilegiate? Soluție negativă. Art. 2102, alin. 1 cod. civ. fr. (art. 1730, alin. 2 cod. civ. rom.).

Privilegiile fiind de drept strict, termenii „cheltueli de recoltă” trebuie să aibă o semnificație restrânsă. Acești termeni vizează numai cheltuelile pe care le ocazionaază strânsul recoltei. Cheltuelile cultivării intermediare nu sunt vizate. Nu sunt privilegiate deci cheltuelile pentru furniturile sulfatului de cupru care a fost utilizat la stropitul viei (Din Rev. trim. de dr. civ. nr. 2 din 1934, pag. 445).

NOTA. — Art. 2102, alin. 1 cod. civ. fr. (art. 1730, alin. 2 cod. civ. rom.) arată că sunt privilegiate sumele datorate pentru semințe sau pentru cheltuelile recoltei.

Într-o interpretare s'a considerat că cheltuelile recoltei sunt cheltuelile ocazionate de strânsul recoltei. Chiar termenul „recoltă” arată partea finală a cultivării și anume partea unde cultivarea a ajuns la rod.

Părerea aceasta restrictivă a fost adoptată prin decizia mai sus rezumată.

Prin această decizie s'a considerat că cheltuelile cu furniturile sulfatului de cupru pentru o vie nu sunt privilegiate fiindcă aceste cheltueli nu privesc recolta. Ele privesc o fază anterioară recoltei.

Într-o altă părere cheltuelile recoltei se referă la toate cheltuelile făcute pentru a ajunge la recoltă.

Vorbind de acest privilegiu, *Planiol, Ripert și Becqué* spun :

„Il garantit la créance de tous les travailleurs, jour

naliers, domestiques, valets, qui ont participé en une qualité quelconque à la préparation de la récolte (labour, ensemencement des terres), puis à la levée et à la rentrée de cette récolte, y compris le battage des grains” (Traité pratique vol. XII, nr. 183).

Părerea aceasta este de sigur întemeiată, fiindcă privilegiul arătat se bazează pe ideea de conservarea lucrului. Or, la această conservare au concurat toate cheltuelile ce au dus la recoltă. Nu s'ar vedea nici o rațiune, ca să fie privilegiate numai cheltuelile făcute cu strânsul recoltei iar cheltuelile dinaintea acestei operațiuni să nu fie privilegiate (A se vedea și *H. Solus* în rev. sus citată, pag. 445).

O altă chestiune discutată este, dacă cei ce avansează fondurile pentru cheltuelile făcute cu recolta, au privilegiu asupra recoltei.

Trib. Ilfov s. I civ. cor. prin sent. nr. 1122 din 14 Iulie 1933, publicată în Pand. Rom., 1933, III, pag. 466, s'a pronunțat în sensul existenței privilegiului.

Faptele litigiului erau următoarele: Recolta unei vie era gajată. Via însă a făcut obiectul unei urmăriri imobiliare. Asupra viei Tribunalul notariat a numit un custode. Acesta a cerut tribunalului să-l autorizeze să împrumute fonduri pentru cultivare, urmând ca împrumutătorul să conserve privilegiul asupra recoltei conform art. 1730, alin. 2 cod. civil. Tribunalul a autorizat împrumutul. În acțiunea introdusă în urmă de creditorul gacist, acesta a susținut că împrumutătorul nu are privilegiu. Tribunalul, pe considerația că împrumutătorul a pus o valoare într'un patrimoniu, a hotărât că împrumutătorul are privilegiu, fiindcă bunul există grație acelei valori (A se vedea și *I. C. Palada*, în Pand. Rom. 1934, III, pag. 64).

HARITON UDREA
Magistrat

A apărut:

TRATAMENTUL INFRACCTORULUI MINOR ÎN DREPTUL PENAL COMPARAT, partea I, Evoluția istorică, de *George Solomonescu*, magistrat la Tribunalul Ilfov, Dr. în Drept, Licențiat în filosofie și Diplomat al Institutului de Criminologie din Paris.

De vânzare la *Curierul Judiciar*, Preț 150 lei.

LEGEA BANCARĂ din 8 Mai 1934, comentată și adnotată de d-nii *L. Preușescu*, Jude Trib. Ilfov și *Al. Tomoroveanu*, *M. Dimitriu* și *M. Solacolu*, referenți la Banca Națională a României. 288 pagini, 160 LEI. De vânzare la librăria *Curierul Judiciar*.

CATRE D-NII ABONAȚI

Rugăm stăruitor pe domnii abonați din provincie a nu aștepta alte invitațiuni, cari sunt costisitoare, sau sosirea în localitate a încasatorului nostru *Mihail Stama*, singurul împuternicit pentru provincie, d-l C. Petculescu fiind pentru Capitală, și a binevoi să trimeată achitarea abonamentului, prin mandat poștal direct la Administrația Revistei CURIERUL JUDICIAR București, Artei 5 notând pe cotorul mandatului poștal, abonamentul datorat partida nr.... Iar atunci când fac plăți încasatorilor noștri mai sus arătați, să se ceară chitanțe din chitanțierul nostru pentru sumele, ce plătesc.